

Fylkesmannen i Oppland

ÅRSRAPPORT

2007

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse.....	side 2
Innledning.....	side 2
Nøkkelopplysninger.....	side 3

DEL 1

Fylkesmannens personlige kommentar.....	side 4
---	--------

Tilstand, utviklingstrekk og utfordringer

1.1 Utviklingstrekk i Oppland.....	side 5
1.2 Fylkesmannsembetet.....	side 7

DEL 2

2.1 Fornyning og samordning.....	side 10
2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting.....	side 11
2.3 Oppvekst, barnehager, utdanning og likestilling.....	side 12
2.4 Arealdisponering og byggesaker.....	side 13
2.5 Landbruksbasert næringsutvikling.....	side 13
2.5 Naturressursforvaltning og miljøvern.....	side 14
2.6 Samfunnsikkerhet og beredskap.....	side 15

DEL 3

Miljøverndepartementet.....	side 16
Landbruksdepartementet.....	side 17
Kunnskapsdepartementet.....	side 25
Barne- og likestillingdepartementet.....	side 28
Justis- og politidepartementet.....	side 36
Kommunal- og regionaldepartementet.....	side 38
Arbeids- og inkluderingsdepartementet / Helse- og omsorgsdepartementet.....	side 40
Arbeids- og inkluderingsdepartementet.....	side 42
Helse- og omsorgsdepartementet.....	side 43
Kultur- og kirke departementet.....	side 45

Innledning

Vi viser til endelig tildelingsbrev for 2006 med føringer for utarbeidelsen av årsrapporten for 2006. Fylkesmannen i Oppland har valgt å dele årsrapporten inn i 3 deler.

Del 1 har fokus på beskrivelsen av tilstanden og utviklingstrekk for Oppland fylke og for embetet.

Del 2 er en kommentardel til kapitlene 2.1 til 2.6 i endelig tildelingsbrev.

Del 3 er en beskrivelse av status i forhold til det elektroniske embetsoppdraget.

Fylkesmannen i Oppland har dessuten valgt å lage en oversikt over nøkkelopplysninger for fylket.

Nøkkelopplysninger Oppland 2007

Antall kommuner: 26
Innbyggere: 183 540
Endring: + 503 (i løpet av 2007)

Største kommune folketall:
Gjøvik, 28 280
Minste kommune folketall:
Etnedal, 1 385

Fruktbarhet snitt Oppland:
1,79 barn pr. kvinne (nest lavest i landet)

Areal: 25 192 km²
Største kommune areal: Lesja,
2 249 km²
Minste kommune areal: Jevnaker,
224 km²

Næringsvirksomhet:
21 606 registrerte virksomheter pr.
1.1.2008, en nedgang i antall på 336
fra 2007

Oppland fylke har det 3. største antall bedrifter i landet sett i forhold til folkemengde.

Den typiske bedriften er enkeltmannsforetak og småbedrifter med 1-4 ansatte. Antall overskuddsforetak ligger på landssnitt.

En stor andel av de sysselsatte er å finne innen landbruk, hotell/restaurant, industri, bygg og anlegg.

Arbeidsledighet:

Oppland: 1,2 % (desember 2007)

Landet: 1,6 % (desember 2007)

Oppland har en svært lav arbeidsledighet.

Sykefravær:

Oppland: 6,9 % (3.kvartal 07)

Landet: 6,8 % (3.kvartal 07)

Vurdering av egen helse:

81% vurderer egen helse som god, noe som er omtrent på landssnitt
68% oppgir å mosjonere regelmessig, dette er noe under landssnitt

Samferdsel:

Antall skadd i trafikken i 2007: 505

Antall drept i trafikken i 2007: 28
(det høyeste tallet siden 1992)

Veinettet:

Riksvei: 1 655 km

Fylkesvei: 2 057 km

Kommunal vei: 1 869 km

Totalt: 5 581 km (SSB 2006)

Utdanningsnivå:

Prosent av befolkning med
grunnskolenivå: 34,9 %

Prosent av befolkning med videregående nivå: 46,0 %

Prosent av befolkning med høyere utdanning til og med 4 år: 15,9 %

Prosent av befolkningen med høyere utdanning utover 4 år: 3,2 %

Av menn er det 16,9% med høyere utdanning.

Av kvinner er det 21,2 % med høyere utdanning.

Snittet med høyere utdanning er 19,1% i Oppland, landssnittet er 25,4% (SSB 2006)

Levekår:

14 av 26 kommuner har en lav score (lav score = gjennomsnittlig gode levekår), resten ligger over snittet.

Gjennomsnittlig lønnsinntekt ligger noe under landsgjennomsnittet.

Oppland fylke har både bykommuner, tettsteder og store områder med spredt bebyggelse.

Forventet levealder:

Menn i Oppland: 78 år

Kvinner i Oppland: 82 år

Fylkesmannens personlige kommentar

En årsrapport kan benyttes til så mangt.

Rapporten vil selvsagt være en oppsummering av hva virksomheten fikk til foregående år, men den gir også en anledning til å dvele ved de større linjene. For Fylkesmannen i Oppland er det umulig ikke å rapportere tall. Det gjør vi da også - både ved å kvittere ut vårt elektroniske embetsopdrag, som i utprintet tilstand utgjør 600 sider - og på andre måter.

Vi har etter hvert også god erfaring med å distribuere tall i form av faktaark, både til våre oppdragsgivere i departementer og direktorater, til kommunene og til media. Det later til å være et nærmest umettelig behov for å informere konkret om bredden i fylkesmannens arbeidsområde. Dette er nyttig statistikk fra 2007:

- Vi behandlet 438 regulerings-/bebyggelsesplaner i fjor
- Vi behandlet 153 klager etter plan- og bygningsloven
- Vi behandlet 961 saker om fri rettshjelp
- Vi behandlet 88 klager etter opplæringsloven
- Vi fordelte 544,3 mill. kroner til utbygging og drift av barnehager
- Vi vurderte 409 meldinger om bruk av tvang og makt i nødsituasjoner i institusjonene

Slik kunne jeg ha fortsatt. Vi rapporterer på 189 resultatområder, så tallkolonnene blir lange.

Akkurat denne anledningen gir meg en mulighet til å minne om at **bak tallene finnes det mennesker, drømmer og ambisjoner**. En klok person sa at selv om arbeidsledigheten bare er på 1,2 %, så er den på 100 % for den som er arbeidsledig.

Som rettsikkerhetsinstans møter Fylkesmannen ofte enkeltmenneskene. Det gjelder både embetet og jeg som enkeltperson. Det er nyttig av og til å bli minnet om at statistikk og gjennomsnittstall

sjelden sier hele sannheten. Og det er nyttig å bli minnet om at vår lovforståelse og klagebehandling får konkrete konsekvenser for mange mennesker.

Det gjør at vi hele tiden må gjøre jobben vår med det største alvor.

Jeg har fått tilbakemeldinger på vedtak som Fylkesmannen har truffet både i form av smil og takksgisler, og av bannord og skuffede ansikter. Slikt hører også med!

I 2007 fikk jeg også møte mennesker i den andre enden av skalaen. Det var mennesker som ikke hadde klaget eller "kommet borti" Fylkesmannen av den grunn.

De som nylig hadde fått norsk statsborgerskap, og som jeg møtte under statsborger-seremonien som Fylkesmannen i Oppland arrangerte for første gang i 2007, er jeg overbevist om at vil bidra til å utvikle Norge på en god måte. Rexhep Morina, som var en av de nye statsborgerne, sa til lokalavisen *Gudbrandsdølen Dagningen* før seremonien:

"Ved å være statsborger i landet du bor, tar du mer ansvar over livet ditt." Han var opptatt av at statsborgerskapet både gir rettigheter og plikter.

Et annet menneske som varmet var Inger Johanne Myrvang. Hun er sterkt funksjonshemmet og har behov for mange kommunale oppgaver, og er en av "aktørene" i en av informasjonsfilmene fylkesmannen har presentert i år. Inger Johannes smil forteller mer enn noe at hun får sine tjenester.

I statistikken er Rexhep Morina og Inger Johanne Myrvang tall. Nå kjenner jeg også deres historier. Det motiverer til videre innsats.

Kristin Hille Valla

Fylkesmann Kristin Hille Valla

Tilstand, utviklingstrekk og utfordringer - Oppland og embetet

Utviklingstrekk i Oppland

Befolkningsutvikling

Utviklingen med nedgang i folketall og betydelige endringer i sysselsettingsmønsteret har fortsatt også i 2007. Selv om Oppland fylke som helhet har hatt en økning i folketallet med 503 personer, viser utviklingen i de langt fleste kommunene en negativ tendens. Dette gjelder spesielt de mindre kommunene og kommuner som ligger langt fra de største tettstedene i fylket. Negativ befolkningsutvikling i en kommune vil bety lavere inntekter, dermed større utfordringer med å være attraktiv når det gjelder det lovpålagte tjenestetilbudet, og når det gjelder å trekke til seg nye arbeidsplasser - og dermed også nye innbyggere. Kommunene opplever en negativ spiral. Tilflytning kompenseres ikke for at fruktbarheten i Oppland er 1,79 barn per kvinne - den nest laveste i landet.

Selv om det altså er en befolkningsøkning i byene og de mest sentrale kommunene, er denne likevel så svak at befolkningsutvikling ses på som den største utfordring i nesten alle kommuner. Utfordringene har forskjellig karakter, og søkes løst på forskjellige måter.

I likhet med resten av landet, blir også opplendingene eldre og eldre. Forventet levealder for menn i Oppland er nå 78 år, for kvinner 82 år. Dette gir selvsagt utfordringer innen helse- og omsorgssektoren. Blant annet fører det til et stadig økende behov for demensplasser i sykehjem.

Næringsliv og arbeidsliv

Strategiene for å skape livskraftige kommuner er mange. Det handler om å skape arbeidsplasser, og bevare arbeidsplasser. Dette arbeidet har høy prioritet i kommunene.

Til tross for en reduksjon i antallet registrerte virksomheter viste en nedgang på 336 i 2007, er Oppland likevel på tredje plass i antall bedrifter sett i forhold til folkemengde. Årsaken er at den typiske opplandsbedriften er enkeltmannsforetak eller småbedrift med 1-4 ansatte. Dette gjør at næringslivet totalt sett ikke er spesielt robust. Det finnes imidlertid en solid industritradisjon med base i Raufoss/Gjøvik som stadig styrker sin stilling i et globalt marked. Sammen med industrien, er flest sysselsatte å finne innen landbruk, hotell/restaurant og bygg og anlegg. Kultur næringer sysselsetter også stadig flere.

Ved utgangen av 2007 var arbeidsledigheten i Oppland på 1,2 %, mens landet som helhet på

samme tidspunkt hadde 1,6 %. Dette fører til arbeidskraftmangel innen enkelte næringer, og Fylkesmannen er kjent med at bedrifter har midlertidig måttet legge bort utviklingsplaner fordi de ikke får tak i nødvendig og kvalifisert arbeidskraft. Kompetent arbeidskraft er også mangelvare i kommunene. Dette ser ut til å forsterke seg.

Oppland har betydelige utfordringer på samferdselssida. Vegstandarden er flere steder i fylket slik at den kan virke hemmer på næringsutvikling. Det er også et spørsmål om vegene tåler økningen av fritidshusbebyggelse, som igjen fører til økt trafikk.

Kommuneøkonomi

Det var ingen kommuner i Oppland i ROBEK ved slutten 2007. Som følge av det gode regnskapsresultatet for 2006 ble Øyer utmeldt av dette registret. Også Nord-Aurdal har etter en økonomisk snuoperasjon oppnådd en forbedring av driftsresultatene, og blitt utmeldt.

Kommunene i Oppland var i en mindre presset økonomisk situasjon enn tidligere ved begynnelsen av året 2007, men møter nye utfordringer om økt fraflytting og arbeidskraftmangel. Mot slutten av året har mange politiske og administrative ledere i kommunene gitt uttrykk for at kommuneøkonomien igjen utgjør en betydelig utfordring.

Kommunale planer

Kommunene styrer sin utvikling etter arealplaner, som blir godkjent av Fylkesmannen. I 2007 behandlet embetet 438 regulerings-/bebyggelsesplaner og 53 kommune(-del)planer. Bare i et fåtall av planene har kommunene og Fylkesmannen forskjellig syn på hva som er nasjonal politikk, og kun en håndfull planer er dermed blitt stoppet.

På overordnet nivå har Riksrevisjonen konkludert med at "arealstatusen og arealutviklingen i Norge på flere områder ikke ivaretar verdier og prinsipper Stortinget har vektlagt for å sikre en bærekraftig arealdisponering." En spørreundersøkelse Riksrevisjonen gjorde, viste at kommunene bruker plan- og bygningsloven som et utbyggingsverktøy, og ikke som et verktøy for å sikre langsiktig ressurs- og miljøforvaltning.

Det er imidlertid en utfordring for enkelte kommunale ledere at nasjonale føringer for vern - det være seg på grunn av villrein, fordi det er snaufjell, eller jordvern - kommer i konflikt med ønske om næringsutvikling i de samme områdene.

Lovpålagte oppgaver

Kommunen er den viktigste leverandøren av offentlige velferdsgoder. I stor grad får Opplands innbyggere de tjenester de etter lov har krav på. Det er imidlertid forskjell i kvaliteten på velferdsgodene. I fjor behandlet Fylkesmannen i Oppland over 1500 klagesaker innenfor området helse- og sosial og nesten 200 saker innenfor området oppvekst og utdanning.

Enkeltsaker, både innen helse og utdanning, har fått stor offentlig oppmerksomhet etter mediaoppslag.

Likestilling

Ved kommunevalget i 2007 ble det valgt inn 41 % kvinner i kommunestyrene i Oppland, noe som er over landsgjennomsnittet. I fire kommune-styrer er det rent kvinneflertall. Valget ga også som resultat sju kvinnelige ordfører, mens det tidligere var fire. På administrativt toppledernivå i kommunene er kjønnsbalansen skjevere.

I Likestillings- og diskrimineringsombudets gjennomgang av årsmeldingen fra 50 kommuner, fikk de to fra Oppland sin redegjørelse for likestillingsarbeid godkjent.

På Statistisk sentralbyrås likestillingsindeks kommer Oppland ut som nummer fire med 2,7 poeng (landsgjennomsnittet er 2,4 poeng), mens det er stor forskjell fra kommune til kommune - fra 1,7 til 3,3 poeng. Det foregår en diskusjon om kriteriene for denne indeksen.

I 2007 avsatte Fylkesmannen i Oppland ressurser til å bistå i planleggingen av nasjonale likestillingskonferanser. Likestilling har vært tema for møter mellom Fylkesmannen og kommunene, og kommunene har dessuten blitt utfordret gjennom et eget likestillingsbrev.

Utdanningsnivået

Oppland er stadig blant de fylker i landet som har innbyggere med lavest utdanningsnivå. Landssnittet for personer med høyere utdanning er 25,4 %, mens tilsvarende tall i Oppland er 19,1. Av menn i Oppland er det 16,9 % med høyere utdanning, av kvinner 21,2 %.

Fylket har to veldrevne høyskoler som arbeider for å bli et universitet i Innlandet sammen med Høgskolen i Hedmark. Dette arbeidet ser ut til å ta tid, og bevisst utvikling innenfor de rammer og muligheter

som finnes er derfor en forutsetning for videre suksess. Fylkesmannen har blant annet pekt på at også Oppland vil trenge nok lærere med god kvalitet i framtida, og reist spørsmålet om Oppland skal være det eneste fylket i landet uten lærerutdanning.

Alderssammensetning blant lærerne krever handling.

Inger Staxrud i Gran er en av Opplands sju kvinnelige ordførere.

Utviklingstrekk i embetet

Ledelse, organisering og styring

Embetsledelsen, og ledelsen for øvrig, har gjennom året deltatt på mange arenaer i styringsdialog med våre departementer og direktorater. Dette, samt tildelingsbrev og det elektroniske embetsoppdraget, er lagt til grunn for embetets strategier og virksomhetsplaner.

Ved utgangen av 2007 hadde Fylkesmannen i Oppland 118,1 årsverk, fordelt på 128 ansatte. I 2007 ble det ansatt ny leder i Helse- og sosialavdelingen. Behov for mer ledelse førte dessuten til at alle avdelinger har tilsatt nestleder.

Embetet har hatt to lærlinger i 2007. En kontorlærling, som er ferdig høsten 2008, og en IKT-lærling som er ferdig sommeren 2009.

Den generelle arbeidskraftsituasjonen de siste årene har også fått konsekvenser for Fylkesmannen i Oppland. Turnover i 2007 var 12,1 %, og arbeidet med å rekruttere inn nye medarbeidere er stadig mer ressurskrevende - både personalmessig og økonomisk.

Eksempelvis var det i gjennomsnitt 23 søkere til hver ledige stilling hos Fylkesmannen i 2003, mens det i 2007 var 9,92 søkere.

Budsjett og regnskap

Fylkesmannen i Oppland hadde i 2007 et budsjett på 58,3 mill. kroner. Årsresultatet viser et mindreforbruk på 2,5 millioner. Av dette var 1,2 millioner inntektsføring av statlige prosjektmidler. 1,3 millioner er reelt mindreforbruk fordi budsjettert oppussing av lokaler måtte utsettes, og fordi embetet fikk større sykepengerefusjoner enn budsjettert.

Saksbehandlingstid

Fylkesmannen i Oppland tilstreber effektiv og korrekt saksbehandling innenfor de frister som er satt i vår serviceerklæring.

I følge SYSAM er sakbehandlingstida for 2007 slik:

- Klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven: 1,25 mnd

- Klagesaksbehandling etter plan- og bygningsloven: 3,4 mnd.

Elektronisk forvaltning

Fylkesmannen i Oppland tok i bruk SAP fra 1. januar 2007 og hadde første lønnskjøring på dette systemet i januar. Innføringen har vært ressurskrevende. Det ble innført dokumentflyt, det vil si elektronisk godkjenning av dokumenter, i halvparten av embetets avdelinger i løpet av 2007, og den papirbaserte saksbehandlingen er dermed redusert. Dette arbeidet videreføres i 2008.

Grønn stat

Grønn stat er innført og integrert i embetets styringssystemer. Det er laget styringsdokument på avfall, innkjøp, transport og energi. Det er videre laget en veiledningsperm, som kan brukes som oppslagsbok for de samme områdene. Ellers vil medlemmene i Grønn stat-prosjektgruppa være aktive veiledere og pådrivere for de øvrige ansatte.

Likestilling

Lønnstatistikken for fylkesmannsembetet viser:

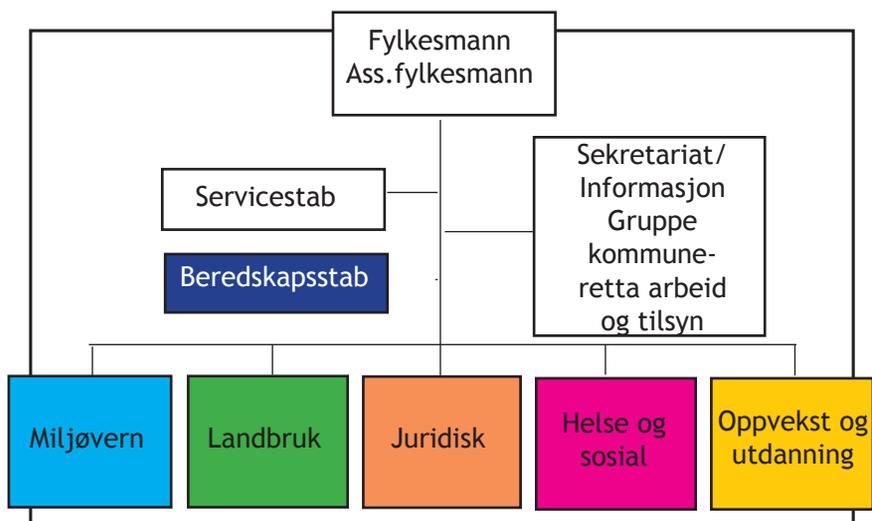
Lønnsgruppe	Antall		Lønnstrinn		Gjennomsnitt	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Embetsledelse	0	1	0	80		
1 – Drift	5	0	159	0	31,80	0,00
2 - Kontorstillinger	6	4	225	167	37,50	41,75
3 - Saksbehandler gruppe A	20	4	807	181	40,35	45,25
4 - Saksbehandler gruppe B	24	48	1216	2541	50,67	52,94
5 - Avdelingsdirektør/stabssjef	5	6	317	395	63,40	65,83
Totalt ansatte	60	63	2724	3364	45,40	53,40

Denne oversikten viser at det likevel er lønnsforskjeller mellom kvinner og menn selv om de arbeider med det samme, spesielt når det gjelder kontorstillinger og saksbehandlere i gruppe A. Dette søkes kompensert blant annet gjennom den lokale lønnspolitikken.

Kulturtiltak

I 2007 ble det gjennomført en HKI (HumanKapital-Indeks)-test for embetets medarbeidere for første gang. Resultatet var positivt, med høy score for medarbeiderengasjement. En HKI-test skal gjennomføres i februar/mars 2008.

Det gjennomføres årlig flere tiltak for å bedre samhold og engasjement for arbeidsplassen, blant annet ved en felles utflukt, som i 2007 gikk til Ro i

Gausdal, og en "skidag". Det ble etablert frisklivsgruppe, og en "ut-å-gå-test" ble gjennomført.

Det er også satset mye på interninformasjon. Dette skjer via intranett (mer enn 300 saker i 2007), månedlige "vannhull" der oppgaver presenteres på tvers i embetet, og flere allmøter.

Det fysiske arbeidsmiljø er en vesentlig trivselsfaktor, og i 2007 ble kantina og miljøvernavdelingens lokaler pusset opp. På grunn av omstendigheter Fylkesmannen ikke rår over, måtte opprusting av resepsjonsområdet og embetets største møterom, utsettes til 2008.

Kompetanseutvikling

Det er satset mye på kompetansutvikling, både av faglig art innenfor eller i regi av fagavdelingene, og på tvers av avdelinger. På embetets kulturdag, som er et arrangement for samtlige ansatte, innledet tidligere konserntillitsvalgt i Kværner Rolf Utgård og direktør i Språkrådet Sylfest Lomheim. Tema var kommunikasjon og roller.

I 2007 startet veilederopp-læring, som embetet etter en tilbudsrunde valgte å kjøpe fra Høgskolen i Lillehammer. Dette er et kurs med 15 studiepoeng i veiledning, samhandling og kommunikasjon som 20 medarbeidere er med på.

Internt er gjennomført en rekke kommunikasjonskurs, slik som presentasjon, nettjournalistikk, nettpublisering og mediekunnskap. Det er også arbeidet betydelig med språk. Språkrådet gjennomgikk en rekke dokumenter/brev/maler etc. fra embetet, noe som førte til en tiltakspakke som blant annet inneholdt møter, kurs, og et opplegg med at to innleide norskelektorer månedlig vurderer dokumenter fra alle avdelinger i embetet.

Brukerpanel

For første gang benyttet Fylkesmannen i Oppland brukerpanel i sitt fornyingsarbeid.

Sju ordførere, som ble trukket ut og spurt om de ville delta, uttalte seg i en to timer lang sekvens om en rekke områder som er viktig for Fylkesmannen i Oppland, slik som informasjon, samhandling og dialog, tilgjengelighet, myndighetsutøvelse og fornyingsarbeid.

Det samme gjaldt for sju rådmenn. I tillegg ble ledere og fagpersoner innenfor områdene oppvekst- og utdanning og miljøvern utfordret i egne brukerpanel. På flere områder gir brukerne uttrykk for å være svært godt fornøyd med embetet, blant annet tilgjengelighet og service.

Tidligere konserntillitsvalgt i Kværner Rolf Utgård og direktør i Språkrådet Sylfest Lomheim bidro på kulturdag.

Statsborgerseremoni

Embeteet gjennomførte i 2007 for første gang statsborgerseremoni.

139 nye norske statsborgere fra 26 land, ble invitert til høytidelig seremoni i Kulturhuset Banken. 21 personer som nå er bosatt i 8 forskjellige kommuner i Oppland, takket ja til å delta i seremonien. Rektor Dag Hareide ved Nansenskolen var hovedtaler, fylkesmann Kristin Hille Valla hilste de nye statsborgerne velkommen og Lillehammer Blåsekvintett og vokalgruppen Á la carte underholdt under seremonien.

Edsavleggelse under den aller første statsborgerseremonien i Oppland.

StatBedrift

Prosjekt Dialog StatBedrift, som Fylkesmannen gjennomfører sammen med åtte andre statlige virksomheter i fylket, ble videreført. I regi av prosjektet ble blant annet gjennomført en arbeidskraftskonferanse der 120 deltakere drøftet problemstillinger knyttet til knapphet på arbeidskraft innenfor næringene bygg og anlegg, industri og håndverksfag, reiseliv og opplevelsesnæringen samt innenfor helse- og omsorgstjenesten.

Kommunikasjon og omdømme

Også i 2007 er det arbeidet målbevisst med kommunikasjon og omdømme. Dette har ført til at Fylkesmannen i Oppland er blitt en synlig og tydelig samfunnsaktør. Først og fremst gjennom media har innbyggerne blitt kjent med bredden i Fylkesmannens arbeid. Oppslagene er mange og daglige. Prinsipper som åpenhet og tilgjengelighet er satt ut i praksis. Det er medarbeidernes daglige arbeid, med rutinemessig og daglig overvåkning av nyhetsbildet og offensive holdning som gir resultater.

Noen stikkord for kommunikasjonsarbeidet:

- Strategiarbeid foregår både på overordnet og på prosjektnivå - og munner alltid ut i konkrete tiltak.
- I 2007 var Fylkesmannen i Oppland trolig den første statlige virksomhet som tok i bruk fjernsynsreportasjen som virkemiddel, ved at embetet fikk laget ni korte innslag om hvordan

innbyggerne møter Fylkesmannen. Reportasjene ble distribuert via nett og på en DVD. DVDen ble gitt ut for å vekke interessen for Fylkesmannens arbeidsoppgaver blant annet hos alle nyvalgte kommunepolitikere.

- Avdelingene er sterkt involvert i å benytte nettet, og målgruppene media og kommunene kunne i 2007 glede seg over om lag 550 nettsaker på hovedsida, foruten blant annet kurskalender og nyhetsvarslingstjeneste. Avdelingene blir månedlig målt og evaluert for sitt nettarbeid.
- I 2007 ble det iverksatt et konkret informasjonsarbeid med informasjonssøyle, plakater og faktabrosjyre laget for utvidelsen av Ormtjernkampen-Skaget nasjonalpark. Det er første gang i Norge at informasjon brukes så strategisk allerede i planlegging av utvidelsen av en nasjonalpark.

DEL 2: Kommentardel til kapitlene 2.1 til 2.6 i endelig tildelingsbrev.

2.1 Fornyning og samordning

Fornyning av kommunal sektor

Kommunene i Oppland arbeider kontinuerlig med tiltak for å forbedre og fornye offentlig sektor og tjenesteproduksjonen. Fylkesmannen er aktiv bidragsyter i dette arbeidet, og støtter tiltakene både med veiledning, kurs og konferanser. Tildeling av skjønnsmidler til fornying etter søknad fra kommunene, er en annen betydelig støtte til fornyingsprosjekter.

I 2007 ble det fordelt 9,15 millioner kroner til slike prosjekter. Flere av prosjektene er interkommunale prosjekter hvor erfaringene kan deles og nyttiggjøres på tvers av kommunegrenser. En stor del av tiltakene vektlegger effektivisering og kvalitetsutvikling.

Kommunene i Oppland har et høyt nivå på tjenesteproduksjonen innenfor økonomisk forsvarlige rammer. En ser imidlertid at det er utfordringer knyttet til omstilling og fornying for fortsatt å sikre et høyt nivå og en god kvalitet på tjenesteproduksjonen.

Det er i 2007 gjennomført regionvise møter med alle kommunene i Oppland, hvor Fylkesmannen med hele sin ledergruppe møter politisk og administrativ ledelse i kommunene. Møtene er en videreutvikling av styringsdialogen.

Til regionmøtene er det utarbeidet "kommunebilder" basert på blant annet KOSTRA-data, som beskriver status på sentrale tjenesteområder i den enkelte kommune i regionen. Tilbakemeldingene på regionmøtene og kommunebildene er gode, og erfaringene er positive.

Samordning

Fylkesmannen ivaretar samordningsansvaret på flere områder, og har også i 2007 tatt konkrete initiativ med tanke på samordning og utvikling. Fylkesmannen leder NAV-forum, som er et samarbeidsorgan for å forberede og samordne gjennomføringen av reformen i Oppland. NAV-forum har vært opptatt av regional tilnærming, slik at lokale enheter kan dele kompetanse og ressurser på tvers av kommunegrenser til beste for den enkelte

bruker. I 2006 ble det etablert en regional løsning i Nord-Gudbrandsdalen, foreløpig som den eneste i landet.

Den 7. desember 2006 ble det vedtatt et nytt kapittel 10A om statlig tilsyn i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner. Lovendringen ble gjeldende fra 1. mars 2007. § 60 e i kapittel 10A tydeliggjør kravet om samordning.

Fylkesmannen i Oppland har derfor i 2007 opprettet et "Tilsynsforum Oppland" bestående av alle statlige virksomheter med tilsynsansvar overfor kommunene og noen bedrifter. Hensikten er å samordne statens tilsyn med kommunene slik at de blir mer oversiktlige, enhetlige og forutsigbare. Statlig tilsyn med kommunesektoren skal bli mer effektiv, både i forhold til valg av tilsynsobjekter, metodeutvikling og samordning og bruk av sanksjoner.

Formålet er altså at kommunene skal møte en mer forutsigbar og samordnet stat. Fylkesmannen leder Tilsynsforum.

Fra regionmøtet i Nord-Gudbrandsdal.

2.2 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Helse- og sosialavdelingen har gjennomført 9 systemrevisjoner i helsevirksomheter i fylket. En medarbeider har deltatt i landsomfattende tilsyn i sykehusenes akuttmottak. Stillingsvakanser og annet fravær gjorde at måltallet for tilsyn ikke ble oppnådd. Antallet tilsyn er imidlertid på vei opp og det er håp om å oppnå måltallet i 2008. Nesten 700 førerkortsaker ble behandlet og gitt dispensasjon i majoriteten av sakene. Det er bekymringsverdig at noen leger synes å unnlate å melde fra om kjøringsudyktige sykdommer.

Oppland har ikke hatt flere skadde og drept i trafikken siden 1992. Her fra ulykkesmarkeringen for 2007.

92 klagesaker mot helsetjenesten og helsepersonell samt 21 klager på manglende oppfyllelse av rett til helsehjelp ble behandlet i 2007. 13 klager på tvangsmedisinering ble behandlet.

Innenfor barnevernet ble det ført tilsyn med alle fylkets sju barnevernsinstitusjoner. Fylkesmannen mottok og behandlet i alt 34 klager fra beboere på barnevernsinstitusjonene. I tillegg ble flere henvendelser fra beboere og pårørende behandlet. Den kommunale barnevernstjenesten rapporterer halvårlig om saksmengde m.m. og kvartalsvis om overholdelse av frister i saksbehandlingen. Rapporteringen gjennomgås og følges opp av fylkesmannen. Det ble arrangert juskonferanse for barnevernstjenestens ansatte og en fagsamling for barnevernstjenestens ledere.

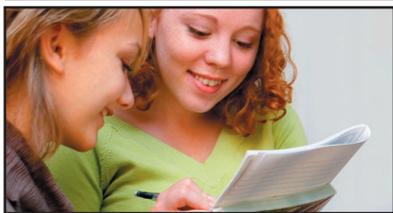
Kompetanseutviklingstiltak i sosialtjenesten er gjennomført med tre samlinger for ledere av den kommunale sosialtjenesten og ledere av lokale NAV-kontor, med fokus på utfordringer tilknyttet NAV-etablering.

Fylkesmannens utviklingsoppgaver innen rusomsorgen har blitt organisert og gjennomført i et likeverdig samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og

Østnorsk Kompetansesenter for rus og avhengighets-spørsmål. Samarbeidet fungerer godt. Strukturen som er bygd opp har blitt presentert som "et godt eksempel" i forhold til tilsvarende instanser i landet forøvrig.

I september ble det arrangert en konferanse med tema: Rusforebyggende arbeid rettet mot risikoutsatte barn, ungdom og deres familier. Målgruppa var aktuelle ansatte i stat og kommune og frivillige organisasjoner. Konferansen ble arrangert i samarbeid med rådgiverne på psykisk helse, og inngikk som en del av oppfølgingen av lokalt prioriterte satsingsområder innen rusomsorgen i Hedmark og Oppland.

På lokalt plan har alle kommuner via sine rusfora blitt tilbudt en opplæringsdag med tema brukermedvirkning. Rusmiddelmissbrukernes Interesseorganisasjon (RIO) er trukket aktivt inn i dette arbeidet. Åtte kommuner i Oppland har i 2007 disponert tilskudd fra Sosial- og helsedirektoratet for å forbedre sitt tilbud innen ulike deler av rusmiddelomsorgen.

2.3 Oppvekst, barnehager, utdanning og likestilling

Med hjemmel i lov om barneverntjenester § 2-3, 3. ledd bokstav c og samme lov kapittel 5 ble det i 2007 ført tilsyn med fylkets sju barneverninstitusjoner. En kommunal institusjon har vært stengt deler av året, og Fylkesmannen har ikke ført tilsyn i den perioden. Samtlige institusjoner, unntatt 2, tar imot barn etter lov om barneverntjenester §§ 4-24 og 4-26. Fylkesmannen utførte i 2007 samtlige forskriftfestede individtilsyn og systemrevisjoner ved fylkets barneverninstitusjoner. Fylkesmannen mottok og behandlet i alt 39 klager fra beboere på barneverninstitusjonene. I tillegg ble flere henvendelser fra beboere og pårørende behandlet.

Det ble i 2007 gjennomført tilsyn med barneverntjenestene i to kommuner, Øystre Slidre og Nord-Fron. Det ble også gjennomført en systemrevisjon ved Midt-Gudbrandsdals Barnevernkontor (barneverntjenesten for Ringeby kommune og Sør-Fron kommune). Fylkesmannen har behandlet 2 klagesaker på barneverntjenestens vedtak og 43 tilsynsklager etter barnevernloven § 2-3 fjerde ledd.

Fylkesmannen arrangerte i 2007 en juskonferanse for barneverntjenestens ansatte og to fagsamlinger for barneverntjenestens ledere.

Den kommunale barneverntjenesten rapporterer halvårlig om saksmengde m.m og kvartalsvis om overholdelse av frister i saksbehandling. Rapporteringen gjennomgås og følges opp av Fylkesmannen.

Det ble etablert 459 nye barnehageplasser i Oppland i 2007 for aldersgruppen ett til fem år. Årets tall er vesentlig høyere enn i 2006 og skyldes sannsynligvis økt fokus på full barnehagedekning. Fordeling av plassene var som året før, med hovedvekt på plasser for barn under tre år. Det ble opprettet 309 plasser for barn under tre år og 150 for barn over tre år. For Oppland betyr dette at 58,7 % av barn under tre år har plass i barnehage, mens tallet er 94,4 % for de større barna.

Det nasjonale målet om full barnehagedekning ble fulgt tett opp av Fylkesmannen, gjennom dialog med kommunene og oppfølging av det nasjonale barnehagekartet som til enhver tid viste situasjonen i alle landets kommuner. Alle kommunene i Oppland nådde regjeringens mål om at barn som hadde søkt før hovedopptaket våren 2007, skulle tilbys en plass før året var omme.

Fylkesmannen etablerte i 2007 kontakt med Høgskolen i Lillehammer, Høgskolen i Hedmark og Vitensenteret på Gjøvik for å få et samarbeid i forhold til den nasjonale kompetansestrategien. Det ble utlyst midler til både kompetanse- og kvalitetstiltak. Hovedkriteriet for å få midler var at kommunene/regionene samarbeidet med en høgskole eller et kompetansesenter og at søknaden var innenfor de fire hovedområdene i strategien.

Fylkesmannen har i 2007 ført tilsyn med én kommune etter barnehageloven.

Det er i Oppland i 2007 gjennomført tilsyn på skolesektoren i tråd med oppdrag i det nasjonale tilsynet. Det er ført ytterligere tilsyn, både planlagt og hendelsesbasert, slik som beskrevet i kap. 3, resultatområde 31.1.

Fylkesmannen har jobbet aktivt med innføringen av Kunnskapsløftet med størst oppmerksomhet retta mot temaene tilpasset opplæring og spesialundervisning, se resultatområde 32.5. Dette har vært tema i seminarer for skoleeiere, pp-tjeneste, skoleledere og lærere og i møter med enkeltkommuner, med Oppland fylkeskommune, i to samlinger for skoleeiere i Oppland, i Strategisk gruppe for kompetanseutvikling og i møter med de hovedtilvalgte innen skolesektoren.

Fylkesmannen har etablert referansegrupper for innspill til læreplan i medier og kommunikasjon Vg3, gjennomført landsdekkende oppsummering av høringsuttalelser og arrangert høringsseminar med utvalgte ressurspersoner. Fylkesmannen har rapportert fra referansegruppen og høringsseminaret.

Fylkesmannen har i forbindelse med nasjonale prøver og eksamen gjennomført regionvis opplæring i PAS.

Fylkesmannen har tildelt midler i tråd med strategien "Kompetanse for utvikling" til skoleeiere i fylket.

Dessuten har Fylkesmannen i Oppland fulgt opp særlige satsinger som "Gi rom for lesing", "Lærende nettverk", "Fysisk aktivitet og måltider i skolen" og "Psykisk helse i skolen".

Fylkesmannen har tildelt tilskudd til norsk med samfunnskunnskap i tråd med retningslinjer gitt av departementet.

2.4 Arealdisponering og byggesaker

I 2007 behandlet Fylkesmannen 53 kommune(-del)planer og 438 regulerings-/bebyggelsesplaner. Dette er en liten nedgang for kommuneplaner og en økning i tallet på regulerings-/bebyggelsesplaner sammenliknet med året før. Det ble behandlet 325 dispensasjonssøknader, en klar økning i forhold til 2006. Tallet på plansaker holder seg på et høyt nivå sett i forhold til antall kommuner og befolkningsutvikling. Omfattende hyttebygging og reiselivssatsing er hovedårsakene til dette.

Arbeidet med overordnede planer har vært prioritert også i 2007. Arealplanmøtet, som arrangeres en gang i måneden, er en viktig arena for samordning av statlig politikk. Der deltar foruten Fylkesmannen også Statens vegvesen, NVE, Jernbaneverket og fylkeskommunen. Alle fagavdelinger hos Fylkesmannen deltar i ukentlige, interne planmøter. Fylkesmannen arbeider for å få hensynet til samfunnssikkerhet, folkehelse, universell utforming og barn og unge klarere fram i sin uttalelse til kommunale planer.

Det er i senere år satt fokus på Norges ansvar for villreinen, noe som medfører et særlig ansvar for Oppland. Fylkesmannen har også i 2007 gått til innsigelse til planer hvor det har vært konflikt med hensyn til villreininteressene.

Fylkesmannen har brukt innsigelsesinstituttet der planer er i strid med nasjonale føringer/regjeringens politikk. I de fleste tilfeller blir sakene løst ved at kommunene tar innsigelsen til følge eller at saken blir løst gjennom mekling. I 2007 ble 2 innsigelsessaker fra Oppland avgjort i Miljøverndepartementet. I begge tilfeller fulgte departementet i det vesentlige Fylkesmannens anbefaling. En sak som gjelder jordvern ligger i departementet og er ikke avgjort.

Også i 2007 har jordvern vært et sentralt satsingsområde. Likeledes har hensynet til villreinen vært en prioritert oppgave, og det er lagt vekt på å unngå hyttebygging i snaufjellet. I november gjennomførte Fylkesmannen, sammen med KS Oppland og fylkeskommunen, en konferanse for kommunene i Oppland om arealplanlegging. Det ble tatt utgangspunkt i riksrevisjonens rapport om arealdisponering, og ellers fokusert på bruk og vern av arealer og hvilke muligheter kommunen har. Det ble gitt tydelige signaler til kommunen fra bl.a. statssekretæren i Landbruksdepartementet om jordvern.

2.5 Landbruksbasert næringsutvikling

Fylkesmannen har både gjennomført og deltatt i ulike tiltak innenfor landbruksbasert næringsutvikling knyttet til jord- og skogbruk, både for å utvikle tradisjonelt jord- og skogbruk, og for å få fram ny næringsvirksomhet med utgangspunkt i landbrukets ressurser. Arbeidet med næringsutvikling målrettes gjennom de ulike strategiene: Regional strategi for næringsutvikling i landbruket i Oppland (revidert i 2007), Jordvernstrategier for Oppland (ny i 2007), Handlingsplan for økologisk landbruk i Hedmark og Oppland 2006 - 2007 og Regionalt miljøprogram. Skogstrategier for Oppland og Hedmark er under utarbeiding.

Forum for strategier er etablert og har som oppgave å komme med innspill til næringsutviklingsarbeidet. Forumet er sammensatt av representanter fra Fylkesmannen i Oppland, Oppland Bondelag, Oppland Bonde- og småbrukerlag, Mjøsen skog BA, Innovasjon Norge, Oppland fylkeskommune og NHO.

Fylkesmannen har bl.a. gjennom sitt tilbud om kurs og møter til kommunene bidratt til å videreutvikle og styrke kommunene som landbrukspolitisk aktør og som pådriver innen nærings- og samfunnsutvikling.

Kulturlandskap og biologisk mangfold har også vært prioriterte områder. Fylkesmannen i Oppland har fulgt opp arbeidet med områdeplaner for 7 av de 13 nasjonalt verdifulle kulturlandskapene i fylket, og stimulert til kartlegging av biologisk verdifull innmark i 7 av fylkets 26 kommuner.

Det er videreført tiltak innen bioenergi/tre, reiseliv/utmark, Inn på tunet (grønn omsorg) og småskala matproduksjon. Landbruks- og matdepartementet sin 5-årige seter-/stølsatsning er fulgt opp. Det er gjort i samarbeid med fylkesmennene i Hedmark og Møre og Romsdal.

Økologisk landbruk har vært et satsingsområde i 2007. Vi har felles handlingsplan med Hedmark. Åtte av målformuleringene i planen er fulgt opp.

Jordvern har vært et prioritert arbeidsområde. Det er fulgt opp blant annet gjennom Fylkesmannens innsats i forbindelse med utarbeiding av Jordvernstrategier for Oppland 2007 - 2011. Jordressursene er grunnlaget for langsiktig næringsutvikling, og Fylkesmannen er med og legger til rette for at kommunene bruker arealene i tråd med jordvernstrategien.

2.5 Naturressursforvaltning og miljøvern

Fylkesmannen har i 2007 hatt ansvar for videreføring av arenaene bioenergi og mat/reiseliv i Innlandet 2010. Arena bioenergi har fått "arena-status". Fylkesmannens videre rolle er som observatør i styringsgruppa. Når det gjelder mat/reiseliv er det etablert et matnettverk og et er på gang. Innovasjon Norge har ansvar for videre oppfølging av disse nettverkene.

Rovviltforvaltning i fylket er blant annet fulgt opp gjennom sekretariatsfunksjonen for Rovviltnemnda. Det er arbeidet med forebyggende tiltak mot rovvilttap i samarbeid med kommunene.

Departementsråd Per Harald Grue informerte - og ble takket med en høne (sitteunderlag)!

Fylkesmannens ulike satsinger er i stor grad gjennomført innen det regionale partnerskapet, dvs. i samarbeid med Oppland fylkeskommune og Innovasjon Norge, og ellers i samarbeid med kommuner/regionråd, høyskoler/forskning, landbruksorganisasjoner og private virksomheter m. fl. Kontakten mot regionene/kommunene er spesielt godt ivaretatt gjennom regionstillinger. Fylkesmannen har opprettholdt slike stillinger i alle de seks regionene.

Det er gjennomført to møter i forbindelse med oppfølging av samarbeidsavtale mellom LMD - KS.

Valdres og Nord-Gudbrandsdal har deltatt på fjerde året i forsøksordningen med lokal forvaltning av bygdeutviklingsmidlene. Forsøksordningen er utvidet med to nye år.

Nasjonalparker

Alle planene som ligger i nasjonalparkplanen er startet opp. Kort status er følgende: Verneplanarbeidet for utvidelse av **Ormtjernkampen** fortsatte i 2007. Det er gjennomført en rekke møter og befaringer. Utredningsprogrammet for en konsekvensutredning (KU) ble godkjent av DN, og vil igangsettes i 2008. For **Breheimen** er det gjennomført møter og befaringer med lokale referansegrupper og kontaktutvalg. Utredere for KU er valgt etter anbudskonkurranse og utredningsarbeidet er startet opp. Arbeid med revisjon av forvaltningsplanen for **Jotunheimen** er i sluttfasen og planen har vært på høring. Arbeidet med forvaltningsplanen for verneområdene i **Rondane og Dovre**, er videreført i samarbeid med berørte kommuner og Fylkesmannen i Hedmark. Planutkastet har vært til faglig gjennomgang i DN og ble sendt på høring til ca. 800 adressater i november.

Utvidet skogvern

Fylkesmannen gjennomførte både lokal og sentral høring med forslag om vern av 7 områder under ordningen med frivillig vern av skog. I sin tilråding til DN anbefalte Fylkesmannen vern av 6 av disse. De 6 områdene ble alle fredet som naturreservater ved kgl. res. i desember. Det er igangsatt arbeid med frivillig vern av ytterligere 8 områder i fylket.

Kartlegging av biologisk mangfold

I Oppland har samtlige kommuner, med unntak av Dovre kommune, gjennomført første generasjons kartlegging av biologisk mangfold. Det ble i 2007 gjennomført ajourføring av naturtypedata for kommunene Vang, Vestre - og Øystre Slidre. Det er gjennomført naturfaglige registreringer av i alt 37 bekkekløfter i Oppland i 2007. Flere kommuner har gjennomført supplerende kartleggingsprosjekter i egen regi.

Tilsyn - kontroll, forurensninger og avfall

Fylkesmannen har deltatt i tre landsomfattende kontrollaksjoner i 2007:

PCB i bygg med fokus på lysarmatur og isolerglass. 36 byggeiere ble kontrollert.

Håndtering av farlig avfall og bruk av kjemikalier ble kontrollert i 14 bedrifter (bilverksteder, bil-lakkering, rensier, plastindustri). **Byggebransjen** med fokus på håndtering av farlig avfall og bruk av miljøfarlige stoffer, samt substitusjonsplikten. 9 entreprenører og 1 utbygger ble kontrollert. I tillegg er det gjennomført tilsyn sammen med SFT

2.6 Samfunnssikkerhet og beredskap

overfor Lillehammer kommune angående oppfølging av støvforskriften og tiltak mot støy langs kommunale veger.

Roviltforvaltning

Det ble registrert 6,5 familiegrupper av gaupe og 6 ynglinger av jerv i Oppland i 2007. Det er noe over bestandsmålene på henholdsvis 5 og 4. Fem jerver ble felt under lisensfelling og seks gauper ble skutt under kvotejakta. 28 søknader om skadefelling ble behandla. 1 bjørn og 2 jerver ble felt på skadefelling i beitesesongen, og 2 av de registrerte jervehiene ble tatt ut på senvinteren. 5 485 sau ble erstatta som følge av rovvilt (478 søknader) og 30 tamrein (2 søknader).

EUs vanndirektiv

De to vannområdene som inngår i første planperiode er fullkarakterisert. Det er utarbeidet dokumenter vedrørende vesentlige spørsmål og utkast til overvåkingsplan for begge vannområdene.

Kommunalt avløp

Alle utslippstillatelser (28 anlegg i 21 kommuner) for tettbebyggelser større enn 2000 personekvivalenter er oppdatert i henhold til forurensningsforskriften kap. 14. Fylkesmannen har sendt ut veiledning og anbefaling til kommunene om oppdatering av sine utslippstillatelser for mindre tettbebyggelser.

Miljøstatus

Miljøstatus for Oppland foreligger nå i nytt publiseringsverktøy. Flere eksisterende tema er oppdatert og nye temasider er etablert. Det gjenstår fortsatt arbeid med å oppdatere og videreutvikle sidene.

Klima

FMOP og KS arrangerte i mai 2007 klimakonferanse med 130 deltakere, herunder 22 av 26 ordførere i fylket. Fylkesmannen har fulgt opp kommunenes ansvar for klimaarbeidet i regionmøtene. 4 av 26 kommuner har ferdigstilte klima- og energiplaner.

Miljøvernavingdelingene 25 år

FMOP bidro til å markere og synliggjøre 25-årsjubileet til miljøvernavingdelingene gjennom vårkonferansen i Lom, aviskronikk, samt utarbeidelse og utsendelse av heftet "Suksesshistorier - Norge rundt".

Situasjonen ved årsskifte 2006-2007

7 kommuner hadde revidert første generasjons risiko- og sårbarhetsanalyser og i Lillehammer er det startet en bred prosess som avsluttes i 2008. Forsøket med "kommune over kommune" er avsluttet og evaluert. I tråd med kommunenes erfaringer, ble en justert modell lagt til grunn for de kommunale krisehåndteringsøvelsene fra og med 2007.

Det gjennomføres årlige beredskapstilsyn i utvalgte kommuner, koordinert med Fylkesmannens øvrige fagområder og DSB.

Prioriteringer 2007

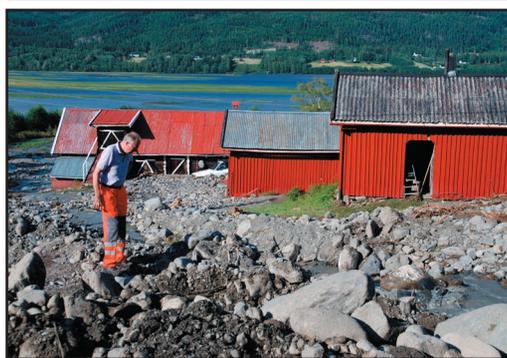
Beredskapsmessige hensyn i planprosesser, krisehåndteringsøvelser og beredskapstilsyn i kommunene hadde høyeste prioritet. Fylkesmannen arrangerte et evalueringsmøte etter flommen i Søndre Land og Nordre Land.

Situasjonen ved årsskifte 2007-2008

Alle kommunale planer som ble sendt Fylkesmannen til uttalelse, er vurdert ut fra hensynet til samfunnssikkerhet og beredskap.

Det ble avviklet 2 kommunale krisehåndteringsøvelser etter den nye øvelsesmodellen og planleggingen av 2 andre er startet.

Det ble gjennomført beredskapstilsyn i 5 kommuner. 6 tilsyn var planlagt, men en kommune ba om utsettelse til 2008.

Flom rammet Land-kommunene.

DEL 3: Følger i hovedsak den kronologiske rekkefølgen i det elektroniske embetsoppdraget der det er bedt om tilbakemelding i årsrapporten.

Miljøverndepartementet

01RA1. Utvidelse av Hynna naturreservat tas i forbindelse med, og følger framdriften for arbeidet med utvidelsen av Ormtjernkampen nasjonalpark.

01RA2. Fylkesmannen gjennomførte både lokal og sentral høring med forslag om vern av 7 områder under ordningen med frivillig vern av skog. I sin tilråding til DN anbefalte Fylkesmannen vern av 6 av disse. Det siste området ble ikke tilradd pga uenighet om erstatning. De 6 områdene ble alle fredet som naturreservater ved kgl. res. i desember 2007. Det er igangsatt arbeid med frivillig vern av ytterligere 8 områder i fylket. Det er gjennomført naturfaglige registreringer av Statsskogarealer og Opplysningsvesenets Fonds eiendommer, som gjør det aktuelt med vern av i alt 6 nye skogområder.

01RA3. Alle de gjenværende planene som ligger i nasjonalparkplanen er startet opp og med følgende status:

Opprettelsen av **Reinheimen** nasjonalpark med tilliggende landskapsvernområder og naturreservat ble markert gjennom arrangementer flere steder. Forvaltningsmyndigheten ble overført fra Fylkesmannen / Møre og Romsdal fylke til berørte kommuner 1. oktober. Delegering av forvaltningsmyndigheten gjelder inntil evalueringen av ordningene med lokal forvaltningsmyndighet er slutført.

Ormtjernkampen: Verneplanarbeidet for utvidelse av Ormtjernkampen fortsatte i 2007. Det er gjennomført en rekke møter og befaringer med alle referansegruppene. Utredningsprogrammet for en konsekvensutredning (KU) ble godkjent av DN. Det er gjort forberedelser til selve KU og utarbeidet utkast til verneforslag.

Breheimen: Det er gjennomført møter og befaringer med lokale referansegrupper og det overbyggende kontaktutvalget. Utredningsprogrammet for KU ble godkjent av DN. Utrederne er valgt etter anbuds konkurranse og utredningene er startet opp.

Jotunheimen: Arbeid med revisjon av forvaltningsplanen er videreført. Planutkastet har vært på høring. Planen skal ferdigstilles i 2008.

Rondane /Dovre: Arbeidet med forvaltningsplanen for Rondane og Dovre nasjonalparker med tilliggende landskapsvernområder er videreført i samarbeid med berørte kommuner og Fylkesmannen i Hedmark. Planutkastet har vært til faglig gjennomgang i DN og ble sendt på høring til ca. 800 adressater i november. Planen skal ferdigstilles i 2008.

04RA1. Fylkesmannen har tatt initiativ til organisering av vannområdeutvalg i de to vannområder som primært ligger i Oppland. Fylkesmannen har vært aktiv i vannområdeutvalgene og deres arbeidsutvalg. Vannområdene er fullkarakterisert og det er utarbeidet et dokument vedr vesentlige spørsmål og forslag til overvåkingsplan. Fylkesmannen har videre deltatt aktivt i arbeidet i vannregionene 1 og 2, både gjennom vannregionutvalg, i arbeidsgruppe og i samarbeidsforum for Fylkesmennene i vannregionene. I tillegg har det vært noe deltagelse i arbeidet i vannregion Møre- og Romsdal/Vannområde Aura og Litledalsvassdraget.

07RA1. Etter oppklaring i 2007 om totale badvolumer, er det tre IPPC-bedrifter i Oppland. Én legger om til lukket prosess i løpet av 2008, én reduserer trolig volum til under 30 m³ og vi er i gang med saksbehandlingen av den siste.

11RA1. Miljøstatus for Oppland er etablert i nytt publiseringsverktøy. En del nye sider er etablert og flere gamle oppdatert. Fortsatt gjenstår det et behov for oppdatering og videreutvikling av miljøstatus. Miljøstatus for Oppland er markedsført på møter, via brev til kommunene, utsendelse av brosjyrer og nyhetssaker på Fylkesmannens nettsider, noe som også har gitt avisomtale av nettstedet.

11RA4. Fylkesmannen brukte 1,4 årsverk på tilsyn i 2007 og deltok i tre landsomfattende kontrollaksjoner i 2007:

PCB i bygg med fokus på lysarmatur og isolerglass. 36 byggeiere ble kontrollert.

Farlig avfall og bruk av kjemikalier i bedrifter: 14 kontrollerte bedrifter (bilverksteder, billakking, renserier, plastindustri).

Byggebransjen med fokus på håndtering av farlig avfall og bruk av miljøfarlige stoffer i bygg, samt substitusjonsplikten. 9 entreprenører og 1 utbygger ble kontrollert. I tillegg er gjennomført tilsyn sammen med SFT overfor Lillehammer kommune angående oppfølging av støyforskriften og tiltak mot støy langs kommunale veger. Fylkesmannen deltok også ved tilsyn med SFT overfor Norsk metallfragmentering, Gjøvik som ledd i en landsomfattende aksjon.

Landbruksdepartementet

21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

Landbruket i Oppland er en viktig næring. Sysselsettingen i primærproduksjonen i jord- og skogbruk utgjør 6,6 %. Det er store regionvise forskjeller, fra Nord-Gudbrandsdalen med 13,2 %, til Lillehammerregionen med 4,3 % av andelen sysselsatte i landbruket. Landbrukets betydning for bosettingen i fylket er antakelig av større betydning, uten at det kan tallfestes.

Antall foretak som søkte produksjonstillegg gikk ned fra 5 480 i 2006 til 54 01 i 2007, en nedgang på 1,4 %. Dette er den minste nedgangen siden 2000, og er lavere enn for landet under ett. Gjennomsnittlig jordbruksareal per foretak øker, og var i 2007 194,9 dekar.

Fylkesmannen har medarbeidere i regionkontor i alle regioner. Medarbeiderne er del av et tverrfaglig kontorfellesskap, og er engasjert i prosjekter innenfor regionens prioriterte tiltak på landbruksområdet. Prosjektene samsvarer med Fylkesmannens prioriteringer i henhold til oppdraget, og med Oppland Fylkeskommunes handlingsplan.

Rovvilt

Fylkesmannen har, i samarbeid mellom landbruk og miljø, sekretariatsfunksjonen for rovviltnemda, region 3 Oppland.

Landbruksavdelingen har ansvaret for fordeling av midler til konfliktdempende og skadeforebyggende tiltak, og behandler søknader om erstatning for rovviltskader. Samarbeidet mellom landbruksavdelingen og miljøvernavdelingen er godt.

Midler til konfliktdempende tiltak, og skadeforebyggende tiltak mot rovviltskader fordeles etter retningslinjer gitt i regelverk og med prioriteringer gitt av rovviltnemnda. Rammen for 2007 var på 2,5 mill. og av dette gikk $\frac{3}{4}$ til skadeforebyggende tiltak

- ekstraordinært tilsyn
- tidlig nedsanking
- utprøving av bruk av lama mot gaupeskeer på innmark
- halsklaver mot gaupeskeer
- flytting av besetning til nytt beiteområde
- beredskapsbeite
- utprøving av nattkve

Resterende midler ble brukt til konfliktdempende tiltak med vekt på kompetanseheving, som kurs for kommunale fellingsledere, bestandsregistrering gaupe, informasjonstiltak, kurs i oppsetting av elektrisk gjerde samt noen forskningsprosjekter.

Det ble gjennomført andre år av et forsøk med bruk av vokterhund i Ringebu. Til denne posten kommer også vederlag for fellingsforsøk (6).

Rapportene fra beitelagene viser at forebyggende tiltak i form av ekstraordinært tilsyn kombinert med tidlig nedsanking i områder med jerveskader har gitt best resultat. Beredskapsplaner med varslingsrutiner ved unormale og akutte situasjoner, er utarbeidet i de fleste kommunene. Tilbakemeldingene på nytten av disse er gode. Bruk av lama mot gaupeskeer virker lovende, men erfaringsgrunnlaget er foreløpig lite. Bruk av vokterhund ga ikke effekt mht. tap av dyr. Tiltaket vil endres til opplæring i bruk av hund ved tilsyn.

Beitebruk i utmark

Oppland er det nest største beitefylket i landet med dyr på utmarksbeite, fordelt slik: 236.000 storfe fordelt på 1 375 brukere, 236 000 sau på 1 364 brukere, 6 000 geit på 82 brukere og 850 hester fordelt på 194 brukere. Storparten er del av et av de 121 organiserte beitelagene.

Mer enn halvparten av alle bruksenheter i Oppland, vel 2 500 gårdbruk, slipper dyr på utmarksbeite. Antall dyr holder seg stabilt, med unntak av sau som er redusert med 30 000 dyr i løpet av 2 år. Antall beitebrukere går også ned. Siden 2005 er det gitt tilskudd til leid tilsyn innen organiserte beitelag gjennom regionale miljøtilskudd i jordbruket (RMP). Om lag 30 % av lagene (39) benyttet seg av dette i 2007. Virkningen av dette med hensyn til tap av dyr er det vanskelig å si noe sikkert om, men i forhold til dyrevelferd og arbeidsforbruk er dette tiltaket vurdert som klart positivt. Virkningen av dette tilskuddet skal undersøkes nærmere i 2008.

Beiteopptaket i utmarka i Oppland i 2007 har en verdi på ca. 100 mill. kroner. I tillegg kommer ikketallfestede verdier som opprettholdelse av kulturlandskapet i inn- og utmark.

Tap av husdyr til rovvilt har økt fra 2006, etter en reduksjon i 2004 og 2005. Året 2007 ga rekordhøye tap (5,76 %) - de høyeste siden registreringene startet i 1970. Kommunene med størst tap var Lesja (10,16 %), Skjåk (9,38 %), Dovre (7,66 %), Gran

Setring i Valdres.

(7,85 %), Søndre Land (8,82 %) og Sør-Aurdal (8,86 %). Økningen i tapene er kommunevis i stor grad sammenfallende med økningen i rovviltskader.

21.2 Skogbruk

Utviklingen i skogbruket i Oppland

Skogbruket i Oppland er i positiv utvikling, med en økning i avvirkningen på 16 % i forhold til 2006. Avvirkningen ble på 1 113 600 m³, 8 % over gjennomsnittet for de siste 10 årene.

Det ble plantet 3 432 000 planter i Oppland i 2007, en nedgang fra året før, som også har vært trenden over flere år.

Økt satsing på skogkultur har gitt resultater og areal med utført ungskogpleie er stigende. Kommunene i Oppland viser stort engasjement, og Fylkesmannens kompetansetiltak gjennom "vårsamlinga" og skogdager har hatt god oppslutning.

Regional strategi for skogbruket i Innlandet

Fylkesmennene i Oppland og Hedmark har sammen med Oppland og Hedmark fylkeskommuner utviklet Strategi for skog- og tresektoren i Innlandet. Strategien skal vedtas ved felles fylkesting april 2008

Rapportering og kontroll i skogbruket

Fylkesmannen har rapportert til Statens landbruksforvaltning gjennom fagsystemene om aktiviteten i skogbruket. Resultatkontroll for foryngelse og miljø er utført og registrert 100 %.

Bruken av tilskudd til nærings- og miljøtiltak i skogbruket skal kontrolleres. Kravet er minst 10 %. Her er det avvik i enkelte kommuner.

Skogsveger

Bygging av skogsveier har hatt lavere omfang enn ønskelig i 2007. Flere gode prosjekter måtte settes på vent pga mangel på tilskuddsmidler til fylket. I flere kommuner har det vært vanskelig å skaffe entreprenører til skogsveibygging, og kostnadene er i mange tilfeller steget med over 30 %. Det ble ferdigstilt 12 skogsbilveianlegg på til sammen 22 325 meter, bygd med tilskudd, derav 1 600 meter nyanlegg. I tillegg ble det ferdigstilt 11 556 meter skogsbilveianlegg bygd uten tilskudd, derav 2 230 meter nyanlegg. Det ble investert kr 7 891 299 i skogsbilveier. Til sammen ble det ferdigstilt 33 367 meter traktorveg, til en kostnad på kr 1 497 570, derav 19 237 meter uten tilskudd.

Veiplanleggerordningen som dekker hele fylket, har vært meget viktig for å sikre en god planlegging, både med hensyn til å ivareta miljøverdier og å sikre vegteknisk gode veier.

Taubane og hest

Tilskudd til drift i vanskelig terreng er viktig i Oppland. Det ble drevet fram 7 242 m³ med taubane i 2007, mest i Gudbrandsdalen og Nordre Land. Det ble utbetalt kr 470 565 i tilskudd til drift i vanskelig terreng fordelt på 17 drifter. Sum totale driftskostnader var kr 1 822 465. Det forventes større aktivitet i 2008 når prosjektet "Økt aktivitet i Nord-Gudbrandsdalen" kommer i gang og tilgang til entreprenører blir bedre. Det ble utbetalt tilskudd til kun en hestedrift. Det ble totalt kjørt fram 147 m³ med hest og utbetalt kr 4 410 i tilskudd.

21.3 Bygde og næringsutvikling.

"Strategier for landbruksrelatert næringsutvikling i Oppland" ble revidert primo 2007.

Fylkesmannen har gjennomført ulike tiltak for landbruksbasert næringsutvikling. Prosjektene har rettet seg mot tradisjonelt jord- og skogbruk, og mot ny næringsvirksomhet basert på landbrukets ressurser.

Fylkesmannens arbeid med næringsutvikling baseres på strategiene for landbruket:

- Regional strategi for næringsutvikling i landbruket i Oppland
- Handlingsplan for økologisk landbruk i Hedmark og Oppland
- Jordvernstrategier for Oppland
- Regionalt miljøprogram
- Skogstrategier for Oppland og Hedmark (vedtas 2008)

Forum for strategier for landbruket, "Landbruksforum", er etablert, og har som oppgave å gi innspill til strategiene, og å være arena for samarbeid generelt og for strategiske diskusjoner spesielt. Landbruksforum består av representanter fra Fylkesmannen i Oppland, Oppland Bondelag, Oppland Bonde- og småbrukarlag, Mjøsen og Viken skogeierforeninger, Innovasjon Norge, Oppland fylkeskommune, KS og NHO.

Fylkesmannen hadde i 2007 ansvar for oppfølging av Innlandet 2010 gjennom videreføring av arenaene bioenergi og mat/reiseliv. Arena bioenergi fikk på slutten av året arenastatus, og ble dermed innrullert i Forskningsrådets innovasjonsprogram. Fylkesmannens videre rolle er som observatør i

styringsgruppa. Arena mat/reiseliv er videreført ved etablering av et større matnettverk. Ytterligere to nettverk vil bli etablert. Innovasjon Norge finansierer prosjektleder for oppfølging av disse nettverkene, og har ansvar for å følge opp videre.

Fylkesmannen har videreført flere tiltak innen bioenergi og tre, reiseliv, utmarksbasert næringsutvikling, Inn på tunet og småskala matproduksjon. Landbruks- og matdepartementets 5-årige støls-satsning er fulgt opp med eget prosjekt, i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og Møre og Romsdal.

Alle Fylkesmannens satsinger er gjennomført i samarbeid med det regionale partnerskapet, Oppland Fylkeskommune og Innovasjon Norge. Samarbeid med kommuner, regionråd, videregående skoler, høgskolene, landbruksorganisasjoner og private virksomheter er også utstrakt. Andre viktige samarbeidspartnere er Bioforsk og Matforsk.

21.4 Verdiskapingsprogrammene

Verdiskapingsprogrammet for mat, trebasert innovasjonsprogram og Bioenergiprogrammet er rettet delvis mot landbruket, men også mot andre aktører i verdikjeden. I Oppland har det også i 2007 vært stor interesse for tiltak innen bioenergi, mat og trebasert innovasjon.

Tabellen viser tallene for 2007:

VIRKEMIDDEL	Innvilget beløp	Antall saker innvilget	Antall saker avslått
Verdiskapingsprogrammet for mat	754 000	4	0
Trebasert innovasjonsprogram	3 447 025	4	1
Bioenergiprogrammet	2 683 800	23	3
Innlandet 2010, til utvikling av bioenergimiljøet og småskala reiselivsprosjekt i Innlandet	1 100 000	3	0
Sentrale BU-midler til prosjekt innen grønt reiseliv	604 000	1	0
Verdiskapingsprogram for rein	240 000	1	0
Sum landbruksrelaterte program	8 828 825	36	4

Samarbeidsprosjektet "Entreprenørskap innen Bioenergi" har fortsatt i 2007. Hovedfokus er tilrettelegging for etablering av fjern- og nærvarmeanlegg i Oppland.

Som oppfølging av Innlandet 2010, er det bevilget to millioner kroner til Arena Bioenergi.

Valdres og Nord-Gudbrandsdal gjennomførte i 2007 sitt fjerde år av den 4-årige forsøksperioden med interkommunale BU-midler. Forsøksperioden ble mot slutten av 2007 forlenget for to år. Til sammen disponerte de to regionene 40,3 % av fylkets BU-midler i 2007

22 Miljøtiltak i landbruket

22.2 Tiltak for å redusere forurensing

Hovedområdet for arbeidet med forurensing er knyttet til det regionale miljøprogrammet og bruk av økonomiske virkemidler gjennom regionale miljøtilskudd for jordbruket. Rammene for virkemiddelbruken for årene 2005-2008 har hovedvekt på å redusere arealavrenning gjennom tiltak som utsatt og redusert jordarbeiding, bruk av fangvekster og grasdekte soner.

Fylkesmannen har etter forespørsel fra kommuner vært på befaringer.

Informasjons- og utviklingsmidlene blir brukt til å støtte tiltak som har fokus på metoder for å redusere forurensing fra jordbruket. Det gjelder spesielt redusert bruk av plantevernmidler og innføring av grasdekte soner mot vassdrag. Forsøksringene er aktive medspillere i dette arbeidet og Fylkesmannen diskuterer aktuelle tiltak med dem.

Fylkesmannen tilbyr bygningsteknisk kompetanse for kontroll av betongkvalitet i gjødselkjellere for bl.a. å forebygge ukontrollerte utslipp av husdyrgjødsel. For 2007 har det vært færre forespørslers enn tidligere.

Tilstand og utvikling for forurensing fra landbruket i fylket

Arealavrenningen fra jordbruket er redusert gjennom oppslutning om tiltak rettet inn mot utsatt og redusert jordarbeiding. I 2007 har oppslutningen om dette tiltaket gått

tilbake, og omfatter nå ca. 43 % av arealet som kan regnes som åpen åker i søknader om produksjonstilskudd i jordbruket. Arealet med fangvekster har gått enda sterkere tilbake og utgjør nå bare ca. 6 % av potensielt areal, mot inntil 11 % tidligere.

Statistikken for de siste årene viser en nedgang i areal med åpen åker til fordel for økt grovfôr-areal. Det skulle tilsi en mindre fare for avrenning av næringsstoffer. Det er ikke dokumentert eventuell økning av husdyrtallet i de enkelte områder, eller hvordan husdyrgjødsel blir disponert.

En av de største utfordringene i forhold til lokal forurensning, er utegangere av storfe og sau, i enkelte kommuner. Det gjelder spesielt handtering av gjødsel. Her er regelverket lite presist og vanskelig å håndheve når det gjelder grenser og definisjoner.

Behov for konkrete tiltak og endret virkemiddelbruk

I forbindelse med rullering av Regionalt miljøprogram, vil Fylkesmannen se på flere tiltak med hensyn til effekt på klimagasser. Aktuelle tiltak retter seg mot redusert CO₂-utslipp, men har liten betydning i det totale utslippsbildet. Det gjelder særlig utvidet bruk av redusert jordarbeiding mm. Vi må også se på tiltak som møter flere kommuners krav om forbud mot brenning av halm.

Den store effekten på klimagassutslipp vil ligge på tiltak knyttet til ventilasjon av husdyrrom og tildekking av gjødsellager. Arbeid i forhold til ventilasjonsanlegg bør knyttes til store driftsbygninger, for eksempel samdriftsfjøs.

Klassifisering av vassdrag i henhold til vanddirektivet og kilder til utslipp, vil påvirke vurderingen av virkemidler i den pågående rulleringen av Regionalt miljøprogram.

22.3 Miljøprogram og miljøplan Prioritering og tiltak i tilknytning til regionalt miljøprogram

Regionale miljøtilskudd for jordbruket i Oppland er videreført med de samme tiltakene som i de to foregående år og i tråd med det 4-årige miljøprogrammet. Budsjettet for de enkelte tiltakene ble videreført likt med året før. Kun tiltaket Innmark i seterområder har fått rammene litt justert, med en sterkere differensiering av satsene og en annen inndeling av arealklassene.

De endelige satsene er nettopp fastsatt i samråd med næringsorganisasjonene i jordbruket. Antall

søkere og søknadsomfanget på enkelte tiltak har økt dette året. Noen ordninger overskrider det som var budsjettert og satsene er justert ned for tre typer tiltak; innmark i seterområder, brattlendt dyrka mark og biologisk verdifulle arealer.

Fylkesmannen har støttet kartlegging av biologisk mangfold i sju kommuner.

Fylkesmannen har vært involvert i et arbeid som Norsk institutt for skog og landskap har gjort på å lage vassdragsstatistikk ved hjelp av jordsmonnsdata for Drammensvassdraget og har bidratt i arbeidet med rammedirektivet for vann.

Aktivitetstall fra fagsystemet for regionalt miljøprogram

Aktivitetstallene sier lite om innretning av programmet i Oppland og gir mening først når en ser fylkene opp mot hverandre. Oversikten framgår i SLFs rapport til LMD.

Tabellen viser tallene for 2007, basert på søkere som ligger i systemet.

Tiltaksgrupper	Antall	Kr.
Hovedområde: Gjengroing		
Organisert beitebruk	238 357	1 767 187
Beite	10 521	1 271 100
Drift areal innmark	117 029	11 178 125
Totalt	365 907	14 216 412
Hovedområde Avrenning til vassdrag		
Ingen jordarbeiding	132 333	11 880 540
Direktesåing	815	40 750
Fangvekster	14 141	1 414 100
Lengde vannvei	20 629	165 032
Vegetasjonssone	Se vannvei	
Totalt	167 918	13 500 422
Hovedområde: Verdifulle kulturlandskap		
Seter	466	11 326 000
Fellesseter	40	1 145 030
Verdifullt kulturlandskap	134 465	7 076 045
Naturtyper	12 683	1 923 910
Totalt	147 654	21 470 985

Ett tiltak er ikke er gitt aktivitetskode. Det gjelder:

2. enkeltseter	4	84 000
----------------	---	--------

I Oppland eksisterer også tiltak som ikke er gitt rom i systemet med aktivitetskoder. Det gjelder:

Enkeltseter med utmarksbeite	374	1 122 000
Fellesseter med utmarksbeite	9	27 600
Organisert beitebruk – lønnet tilsyn - antall = beitelag som bruker ordninga	41	852 233

22.4 Økologisk landbruk

Handlingsplan for økologisk landbruk i Hedmark og Oppland for 2006-2007 har 34 tiltakspunkter. Rådet for handlingsplanen og tilhørende 4 faggrupper har i løpet av 2007 hatt flere møter for å samordne og påvirke utviklingen. Fylkesmannen i Oppland har sekretærfunksjonen for 2 av faggruppene.

Følgende tiltak har Fylkesmannen støttet med økonomiske midler eller deltatt fysisk i utviklingen av:

- Rekruttering av økomjølkeprodusenter i Midt- og Sør-Gudbrandsdalen
- Bidratt i fellesløftprosjektet og bl.a. engasjert markedskoordinator for regionalt innsalg i prosjekt "Fellesløft for norsk økologisk matkorn"
- Støttet opp om Lunner barneskoles overgang til økologisk og lokal mat i SFO og skolekjøkkenet
- Fordelt handlingsplanmidler og fulgt opp aktører, det vises til rapporten til SLF 1. mars 2008

- Mobilisering for økologiske produkter til Bondens Marked i Lillehammer og Oslo, og ved Matstreif på Karl Johan
- Fokus på "Økoløft i kommuner"

Oppland har 233 økoprodusenter, etter en tilgang på 15 og en utmelding av 22 siste året. Areal lagt om til økologisk utgjør 34 500 daa, og karensarealet 4 068 daa. Det er potensial for 16 850 daa konvensjonelt areal hos de som er med i kontrollordningen for videre omlegging.

Den generelle markedsituasjonen for økologiske produkter, og etablering av Oppland som en klynge for økologisk mjølkeproduksjon, er viktige faktorer i rekrutteringa av flere nye økoprodusenter.

Økologisk landbruk er et hovedsatsingsområde for Fylkesmannen. Av 8 målformuleringer for den økologiske satsinga er 4 egnet for måling fra år til år, og disse viser følgende:

MÅL	Status 2006	Tall 2007	Utvikling
Rekruttere 10 nye økomjølkeprodusenter innen 2010	23	25	+ 2 produsenter
Rekruttere 15 nye besetninger med økosau innen 2010	41	47	+ 6 produsenter
Dobling av dagens grøntproduksjon innen 2010 *	363 daa	440	+ 77 daa (+ 21 %)
5 nye helkjedeavtaler i "Fellesløft økomat" innen 2010	1	9	+ 8

* grønnsaker, poteter, frukt, bær og urter.

Bondens Marked

Skogen er viktig for Oppland.

22.5 Tre og miljø

Fylkesmannen er pådriver for økt bruk av tre i Oppland. Et viktig prosjekt er "Trebyen Gran". Fylkesmannen har bidratt til blant annet gjennomføring av seminar om "Moderne bruk av tre".

Det er også arbeidet for bruk av tre og fornybar energi i flere andre byggeprosjekter som skal realiseres i 2008.

Arbeidet med å oppdatere oversikt over trebearbeidende bedrifter i Oppland ble startet, og dialog med offentlige og private aktører om prosjekt for mulig etablering av "Tresenter" ble fulgt opp.

Det ble arrangert flere gardsvarmekurs, som del av prosjektet "Entreprenørskap bioenergi".

Fylkesmannen deltar også i prosjektet "Økt kunnskap om bioenergi og skog", som tilbyr undervisningsopplegg for grunnskolen.

23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

23.2 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Her er det rapportert i egne brev til SLF angående både klagesaksbehandling og jordfondet.

24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Kontrollvirksomheten for de aktuelle ordninger og resultatet av denne

I påvente av kvalitetssikringsrutiner for kontroll fra SLF, har Fylkesmannen i 2007 ikke gjennomført kontroll av produksjonstilskudd i jordbruket.

Klager og dispensasjonssøknader behandlet av Fylkesmannen

Det var 10 klager på Produksjonstilskudd i jordbruket, og det var 33 dispensasjoner på samme område. Dispensasjonssaker innen produksjonstilskudd i jordbruket dreier seg i hovedsak om vurdering av minstekravet til omsetning. Det var 9 klager på Regionale miljøtilskudd.

25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

25.1 Kompetansesenter

Fylkesmannen har fokus på rollen som kompetansesenter generelt, og i forhold til kommunene spesielt. Behovet for fylkesmannens kompetanse er fortsatt stort. Etterspørselen etter kurs, møter, befaringer m.m., er imidlertid større enn det Fylkesmannen har kapasitet til å dekke opp.

Kontakten mot kommunene styrkes imidlertid gjennom Fylkesmannens medarbeidere i regionstillinger.

Fylkesmannen har også i 2007 arrangert kurs, møter og samlinger for kommunene. Tilbudet dekker et bredt fagområde og presenteres i en egen kursplan på begynnelsen av året.

Erfaringen er imidlertid at den løpende kompetanseoverføring og veiledning, som skjer via epost, rundskriv og Fylkesmannens hjemmeside, er den viktigste.

Fylkesmannen prioriterer også opplæring om nasjonal landbrukspolitikk til fylkespolitikere og kommunepolitikere. I tillegg til egne kurs for politikere, hvor landbrukslovene er sentrale temaer, blir politikere også invitert på øvrige kurs og seminarer.

Målet er å videreutvikle og styrke kommunene som landbrukspolitisk aktør, og som pådriver innen nærings- og samfunnsutvikling.

Det er imidlertid en utfordring å finne møtearenaer som politikere prioriterer, selv om dette har hatt stort fokus i Fylkesmannens kommunikasjon, og i utvikling av opplæringstilbudene.

Kostnader til kompetansetiltakene overfor kommunene oversteg i 2007 de øremerkede kommuneretta midlene fra Landbruks- og Matdepartementet. Overskytende kostnader ble finansiert over driftsbudsjettet.

Gjennomførte kompetansetiltak:

To dagers landbruksfaglig samling for kommunal landbruksforvaltning og fylkes- og kommunepolitikere. Hovedtema var utmarksbasert næringsutvikling. Andre temaer var rullering av Regionalt miljøprogram, kontrollprosjektet, rovvilt og bruk av utmarksbeite m.m.

I tillegg til denne samlinga ble det gjennomført kurs på temaene

- produksjonstilskudd
- markdag - spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) inkludert bygningsvern
- biologisk verdifull innmark
- skog og trær i kulturlandskapet
- ajourhold av digitale markslagskart
- oppdatering av landbruksregisteret
- virkemiddelbruk i skog
- bioenergi - gardsvarmeanlegg

- ny metodikk i bestandspleie
- fagsamling for skogbruket
- fagsamling Inn på tunet

25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Fylkesmannen legger vekt på å involvere administrativ og politisk ledelse i dialogen med kommunen. Erfaringer viser at de kommunene som har størst kapasitet og kompetanse oftest tar kontakt med Fylkesmannen for å drøfte ulike spørsmål. Fylkesmannen er spesielt oppmerksom på de kommunene som sjelden tar kontakt, og initierer i større grad dialog med disse.

Fylkesmannen har god dialog med KS. KS er fra 2007 representert i "Landbruksforum". Det er gjennomført 2 møter med KS i forbindelse med oppfølging av samarbeidsavtale mellom LMD og KS. Fylkesmannen har dessuten gjennom året informert KS om aktuelle saker, inklusiv Fylkesmannens kurs- og møtevirksomhet.

Fylkesmannen har et konstruktivt samarbeid med Innovasjon Norge, med faste møter både på saksbehandler og på ledernivå. Innovasjon Norge er representert i "Landbruksforum".

Oppland fylkeskommune er viktig samarbeidspartner generelt og i strategiutvikling og konkrete prosjekter spesielt.

Andre samarbeidspartnere er Oppland bondelag, Oppland bonde- og småbrukarlag, Mjøsen og Viken skogeierforeninger, Bioforsk, Mattilsynet, forsøksringene og høyskolene på Gjøvik og i Lillehammer.

25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Her vises det til rapportering til SLF og departementet gjennom fagsystemene om oppnådde resultater siste år og årlig aktivitetsbudsjett for kommende år.

Det er innvilget totalt 15,4 mill. kroner til SMIL-tiltak, og ut fra omfanget av søknader ligger behovet stabilt på 15-20 mill. kroner årlig.

Skogbruksplanlegging med miljøregistrering foregår som en kontinuerlig prosess i fylket etter vedtatt hovedplan. Områdetakst for Vågå, Øyer og etterregistrering av miljøverdier i skog i Gausdal er avsluttet i året, mens det er gjort markarbeid i kommunene Vang og Vestre Slidre. Oppstartsarbeid

med områdetakst er i gang i Sel, Østre Toten, Øystre Slidre, Nord-Aurdal og Etnedal. Det er gitt 50 % tilskudd til prosjektene med sum tilsagn på kr 2 949 755.

Tilskudd til miljøtiltak i skog

Utbetaling av tilskudd til miljøtiltak i skog knytter seg i hovedsak til oppfølging av registrering av biologisk viktige områder gjennom miljøregistrering av skog ved skogbruksplanlegging.

26 Jord- og landskapsressurser

26.1 Jordvern og kulturlandskap

Om lag 1/3 av mjølkeprodusentene i Oppland benytter setra som et nødvendig grunnlag for sin produksjon. Dette er av stor betydning for å opprettholde kulturlandskapet i seterområdene. Det er svært viktig å bevare et stort antall produsenter og gjøre det mulig å drive mjølkeproduksjon basert på bruk av setra. Frafallet av seterbrukere skyldes i hovedsak avgang av mjølkeproduksjonsbruk. Det skjer også en viss "nyrekruttering" av setrer med mjølkeproduksjon.

Omfanget av biologisk verdifull innmark med RMP-tilskudd til skjøtsel har økt 2,7 ganger fra 2005 til 2007, og arealet med biologisk verdifullt innmarksbeite utgjør nå ca. 7,5 % av det totale innmarksbeitearealet i fylket.

Rapporten for annet omdrev av 3Q-programmet bekrefter at det skjer en gradvis gjengroing, først og fremst en overgang fra jordbruksareal til "vil-leng", dvs. et tidlig stadium av gjengroing. Mye av arealet som gror igjen er sannsynligvis i bruk som beite, men med for lite beitetrykk til å unngå gradvis gjengroing. Om lag 10 % av beite-/villengarealet i 1999 var ikke lenger grasmark i 2004 pga. oppdyrking, skog eller nedbygging. Antall gårdsdammer går tydelig opp, mens det har skjedd en tydelig reduksjon i lengden av alleer, trerekker og vegetasjonsbelter. Overvåkingsresultatene tyder på at endringene i jordbrukslandskapet skjer relativt raskt, og at bedre effekt av beitebruk og bevaring av naturlige og seminaturlige elementer i landskapet er viktige mål å følge opp.

Forslag til utvikling av virkemidler og forvaltning.

De rettighetsbaserte miljøvirkemidlene bør ha en helhetlig forvaltning som gjør at tilskuddene kan ses i sammenheng, og planlegges i forhold til hverandre, og til de regionale utfordringene. Dagens system med to søknader (Regionalt Miljøpro-

gram og produksjonstillegg) for tilgrensende tiltak, er uoversiktlig og arbeidskrevende for både søker og kommunal forvaltning.

Det nasjonale miljøprogrammet kan vurdere å legge sterkere føringer på noen områder for bruk av midler i de regionale miljøprogrammene.

Det er stort behov for modernisering av IT-løsninger for tilskudd som SLF og fylkesmennene forvalter. Mangelen på en WEB-løsning for RMP-tilskuddene blir stadig tatt opp av kommunene som en stor ulempe for forvaltningen. En WEB-løsning som integrerer produksjonstilskuddene og de regionale tilskuddene ville forenkle oversikten for søkerne. Også for SMIL-ordningen er systemet lite rasjonelt, og rapportmulighetene har begrenset funksjonalitet i forhold til kommunenes behov.

26.2 Samfunnsplanlegging

Behovet for utbyggingsareal til bolig, næring og offentlig formål er størst rundt byene Lillehammer og Gjøvik, samt på Hadeland hvor det er press fra Osloområdet. Disse områdene har den beste jorda i Oppland, noe som gir de største utfordringene når det gjelder jordvern. I tillegg gir store utbygginger av planlagte veier betydelige utfordringer for jordvernet.

I forhold til omdisponering av annet produktivt landbruksareal som skog og beiteområder, skjer det en betydelig omdisponering til fritidsformål. Det er en svakhet at omdisponeringen av slike arealer ikke fanges opp i statistikk. Det bør være et mål at KOSTRA inkluderer slike arealer i rapporteringa.

Landbruksavdelingen er representert i Fylkesmannens planarbeid, og i arealplansamarbeidet som gjennomføres i regi av Oppland fylkeskommune. Dette er en viktig arena for samordning av statlig politikk. Kommunene kan i møtet presentere sine planer på et tidlig stadium i planprosessen og få tilbakemelding fra Statens vegvesen, NVE, jernbaneverket, fylkeskommunen, fylkesmannen og andre statlige etater.

I samarbeid med fylkeskommunen og andre regionale etater er det i løpet av 2007 opprettet en egen planside på nett, www.PlanOppland.no. Det er blant annet sagt følgende om innholdet på PlanOppland:

PlanOppland skal bringe nyheter om bl.a. nytt regelverk, nye rundskriv og veiledere, og viktige vedtak i plansaker i fylket. Informasjon om kurs og

konferanser innenfor feltet arealplanlegging, og informasjon fra lokale utviklingstiltak og pilotprosjekter i Oppland, vil også bli lagt ut. Nyheter vil fortløpende blir publisert på hovedsiden.

En hovedsak med nettstedet er å formidle hvilke nasjonale og regionale føringer som det forventes at kommuner og private aktører legger til grunn i sin arealplanlegging.

I forbindelse med behandling av arealplaner fremmet fylkeslandbruksstyret 6 innsigelser til arealplaner i 2007. De frafalt en innsigelse til golfbane som var fremmet året før, men Statens landbruksforvaltning fremmet da innsigelse. Saken ligger i Miljøverndepartementet til avgjørelse. Fylkesmannen har innstilt tre saker på innsigelse hvor Fylkeslandbruksstyret ikke fulgte opp. Statens landbruksforvaltning fremmet imidlertid innsigelse i 2 av de 3 sakene.

Tilgang på kartdata fra Norge Digitalt og Geovekst er en forutsetning for GIS og geodata-arbeidet hos Fylkesmannen. I Oppland har vi i geovekstsamarbeidet startet opp mange og store kartleggings- og ortofotoprojekter i 2007. Vi nærmer oss full dekning av ortofoto for hele fylket. Årets bevilgning fra LMD på 525 000 kr. øremerket til geovekst, er fordelt på geovekstprosjekter som pågår i de fleste kommunene i fylket.

Det er først og fremst miljø- og landbruksavdelingen som er brukere av kartdata. Samarbeid mellom fylkesmennene og fylkeskommunene i Hedmark og Oppland har ført til en felles Web-løsning for kart- og geodata. Innsynsløsningen gir en sammenstilt inngang til geografiske data som våre organisasjoner har rett til innsyn i. Innsynsløsningen gjør at de ansatte kan ta i bruk kartene som et hjelpemiddel og som et beslutningsstøtteverktøy på sine respektive fagområder.

Kunnskaps- departementet

31 Tilsyn og klagebehandling 31.1 Tilsyn

“Da klokka klang...”

Tilsynsobjekt	Tema – myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommentar
Nordre Land kommune	Opplæringsloven § 13-10 andre ledd, jf. Forskrift til opplæringsloven § 2-1			x		Oppfølgning av tilsyn i 2006
Sør-Fron kommune	Opplæringsloven § 13-10 andre ledd, jf. § 8-2, krav om system for å vurdere om organiseringa av elever i grupper er pedagogisk forsvarlig osv.	Sør-Fron kommune har ikkje eit forsvarleg system for å vurdere om og å følge opp at krava til forsvarlege grupper, behovet for sosialt tilhør og kontaktlærarordninga vert følgd.			Systemrevisjon med tillegg av intervju av elever og foreldre	
Gjøvik kommune	Opplæringsloven § 13-10 andre ledd, jf. § 8-2, krav om system for å vurdere om organiseringa av elever i grupper er pedagogisk forsvarlig osv.				Systemrevisjon med tillegg av intervju av elever og foreldre	Forberedt i 2007, selve tilsynet utsatt til 2008 pga sykdom. Tilsynsobjekt valgt etter at en av skolene i kommunen kom ut på Utdanningsdirektoratets liste over skoler med for store grupper høsten 2006

Tilsynsobjekt	Tema – myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommentar
Oppland fylkeskommune, Raufoss videregående skole	Opplærings-loven § 13-10 andre ledd, jf. Opplæringslovens § 1-2, femte ledd (tilpasset opplæring) og kap 5 (spesialundervisning)	Undermeningen om enkeltvedtaket er feil mht informasjon om klagefrist, klagefristen er 3 uker, ikke 10 dager.	Fylkeskommunen har utarbeidet et system for tilpasset opplæring men dette systemet er foreløpig ikke innført ved de videregående skolene i Oppland, herunder Raufoss vgs. Raufoss vgs's vedtak om spesialundervisning... er ikke klare å forstå.		Systemrevisjon	Oppfølging av nasjonalt tilsyn våren 2007
Oppland fylkeskommune, to barnevernsinstitusjoner: Solhaugen Mjølsheim og Mjøsvoll senterfor ungdomsvern/ Lillekollen skole		<u>Avvik nr. 1</u> Blever på Lillekollen skole uten tilknytning til hjemskolen får ikke opplyst retten til å ta eksamen og retten til vitnemål. <u>Avvik nr. 2</u> Enkeltvedtakene om spesialundervisning som per i dag foreligger for elevene på Lillekollen skole bygger ikke på sakkyndige vurderinger, og lærerne utarbeider individuelle opplæringsplaner uten at det tas utgangspunkt i en sakkyndig vurdering.	<u>Merknad nr. 1</u> Lunner kommune ved rektor på Solhaugen skal ikke fatte enkeltvedtak om spesialundervisning, og det er ikke den kommunale PPT som skal utarbeide sakkyndige vurderinger etter § 5-3. Det er OFK som har denne myndigheten. Dette er nå rettet opp i brev av 31/10 2007 fra Oppland fylkeskommune til Solhaugen skole.		Systemrevisjon	Oppfølginga til elevene ved Mjøsvoll senterfor ungdomsvern blir gitt ved Lillekollen skole. Tilsynsobjekt valgt etter risikovurdering på bakgrunn av kunnskap bl.a. fra fylkesmannens helse/sosavd/fylkelegen.

Tilsynsobjekt	Tema – myndighetskrav	Avvik	Merknad	Pålegg	Metode	Kommentar
Lillehammer kommune, Kringsjå skole	Opplæringsloven § 8-2, krav at elever i grupper er pedagogisk forsvart osv.	Kringsjå skoles organisering av 6. trinn i jente- og guttegrupper 5 timer per uke er et brudd på opplæringsloven § 8-2.			Skriftlig tilsyn	Tilsyn iverksatt etter oppslag i lokalavis om kjønnsdet oppfølging.
Lillehammer kommune, Hammartun barneskole og Hammartun ungdomsskole					Tilsyn ikke iverksatt etter innhenting av informasjon i saken	Anmodning om tilsyn fra foreldre
NTG, Lillehammer	Styresammensetn., bruk av skolepenger, gratis-prinsippet				Dialog	NTG Lillehammeren nylig blitt Fylkesmannen i Opplands ansvar på tilsynsområdet.
Øystre Slidre kommune	Opplæringsloven § 8-2, gruppestøtt.					På grunnlag av Utdanningsdirektoratets lister fra GSI
Gausdal kommune	Opplæringsloven § 8-2, gruppestøtt.					På grunnlag av Utdanningsdirektoratets lister fra GSI
Nord-Aurdal kommune	Opplæringsloven § 8-2, gruppestøtt.					På grunnlag av Utdanningsdirektoratets lister fra GSI
Gjøvik kommune	Opplæringsloven § 8-2, gruppestøtt.			x		På grunnlag av Utdanningsdirektoratets lister fra GSI
Ringebu kommune	Opplæringsloven § 8-2, gruppestøtt.					På grunnlag av Utdanningsdirektoratets lister fra GSI

Oversikt over samlet ressursbruk på tilsynsområdet inkl. felles nasjonalt tilsyn:

	Ressursbruk oppgitt i (årsverk)	
	2007	2008
Felles nasjonalt tilsyn (særrapport)	0,9	
Annet tilsyn, inklusive kompetansebygging	1,1	
Totale ressurser (årsverk) brukt på tilsyn	2,0*	
Tilgjengelige ressurser (årsverk) til bruk på utdanningsområdet (inkl. adm. ressurser, men ekskl. ressurser til landsdekkende oppgaver som er tillagt enkeltembeter)	6,0** (etter fratrukk for 5 ukers ferie per årsverk)	

* effektiv arbeidstid

** skal dekke alt arbeid på skoleområdet inklusive administrasjon og ledelse og tverrfaglig arbeid i embetet.

Ved valg av tilsynsobjekt har Fylkesmannen basert seg på kunnskap om kommunene fra GSI, henvendelser fra publikum, tidligere tilsyn og fra Utdanningsdirektoratets lister over gjennomsnittlig gruppestørrelse. Det er også tatt noe hensyn til geografisk fordeling og til hvilke kommuner som skulle ha tilsyn fra andre avdelinger hos Fylkesmannen.

I forbindelse med tilsyn etter § 8-2 har tilsynsteamet intervjuet foreldre og elever i tillegg til personer i ansvarslinja. Dette har blitt oppfattet som nyttig for å få innblikk i elevrelaterte forhold som for eksempel hvordan kontaktlærerordninga fungerer.

Dersom ressursene hadde tillatt det, kunne det vært ført tilsyn med flere tilsynsobjekt og på flere myndighetsområder enn det som er gjennomført i 2007. Det er behov for å følge opp gjennomført tilsyn i større grad bl.a. ved nytt tilsyn med samme tema og tilsynsobjekt.

Ved gjentatt tilsyn hos samme tilsynsobjekt har Fylkesmannen i Oppland etter hvert droppet å gjennomføre formøte. Dette gjelder i første rekke i forhold til Oppland fylkeskommune som har hatt flere tilsyn i 2007. Noen av formøtene har med hell vært gjennomført som videokonferanser.

31.2 Klagesaksbehandling Klage i grunnskolen:

Type	Medhold/ delvis medhold	Avslag	Sum
Skoleplassering	1	3	4
Spesialundervisning	2	4	6
Standpunktkarakter	8	34	42
Skoleskyss § 7-1	7	20	27
Særskilt språkopplæring for elever fra språklige minoriteter		6	6
Annet		1	1

Når det gjelder spesialundervisning, behandlet Fylkesmannen i 2006 21 klager, og i 2007 hadde antallet sunket til seks, med andre ord en klar nedgang.

Når det gjelder standpunktkarakterer behandlet Fylkesmannen i 2006 20 klager. I 2007 hadde antallet økt til 42, med andre ord en klar økning.

Klage i videregående opplæring:

Type	Medhold/ delvis medhold	Avslag	Sum
Klager på inntak til særskilt utdanningsprogram	2	15	17

Fylkesmannen har i tillegg til dette gjennomført klagebehandling av eksamensbesvarelser med sentral sensur i videregående opplæring innenfor

fagområdene musikkorientering, nyere kunst- og kulturhistorie og morsmål B/C-språk. Fylkesmannen oversender klagen til sensorer og klagenemnder. I 2007 ble det totalt behandlet 65 klagesaker i disse tre fagene, 19 i musikkorientering og 8 i nyere kunst og kulturhistorie, og 38 klager i morsmål B/C-språk.

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder:

Type	Medhold/delvis medhold	Avslag	Sum
Spesialpedagogisk hjelp	1	1	2

I 2006 behandlet Fylkesmannen i Oppland 6 klagesaker vedrørende spesialpedagogisk hjelp til barn i førskolealder, i 2007 har antallet sunket til 2, det har med andre ord vært en klar nedgang i antall klagesaker på dette området.

Fylkesmannen i Oppland har ansvaret for å behandle klager vedrørende avslag på inntak ved Øverby kompetansesenter, jf. rundskriv F-40/99 fra KUF. Det ble behandlet 7 slike klager i 2007, alle ble avslått.

Det er ikke foretatt lovlighetskontroll av kommunale eller fylkeskommunale avgjørelser som er fattet i medhold av opplæringsloven, jf. kommuneloven § 59.

31.5 Eksamen og nasjonale prøver

Gjennomføringen av eksamen i grunnskolen i Oppland skjedde i nært samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark. Både den skriftlige og muntlige eksamen ble gjennomført uten at det oppstod problemer som ikke lot seg håndtere umiddelbart.

Fylkesmannen i Oppland hadde også i 2007 nasjonalt ansvar for gjennomføringen av sensuren for morsmål som B/C-språk i videregående skole og morsmål som tilvalgsfag i grunnskolen. Vi hadde også nasjonalt ansvar for gjennomføringen av sensuren i norsk som andrespråk i grunnskolen.

Når det gjelder sensuren i morsmål som B/C-språk og til dels morsmål som tilvalgsfag i grunnskolen, var de største utfordringene her å skaffe kvalifiserte sensorer. Her brukes det mye tid og ressurser. Det er også et problem å få alle sensorene til å møte på fellessensuren, og det fører til at besvarelsene kommer seinere til skolene enn det

som er ønskelig. Dette har vi prøvd å stramme inn, men har ikke lyktes ennå.

Fylkesmannen hadde også nasjonalt ansvar for klagesensuren i fagene musikkorientering og nyere kunst- og kulturhistorie høst og vår, i tillegg til klagesensur i morsmål som B/C-språk.

Fylkesmannen i Oppland brukte i 2007 anslagsvis 1,5 årsverk til arbeidet med eksamen i grunn- og videregående skole.

Fylkesmannen gjennomførte også en omfattende opplæring i PAS i løpet av august/september med alle kommunene i Oppland.

Nasjonale prøver ble gjennomført på nytt igjen høsten 2007. Siden det i 2006 har vært pause i gjennomføringen av nasjonale prøver, har det også fra Fylkesmannens side vært liten aktivitet på dette området første halvdel av 2007. Det har vært ytt noe teknisk bistand overfor skoleeiere.

Fylkesmannen har i takt med oppkjøringen fram mot årets prøver deltatt på fire møter om nasjonale prøver og PAS i Utdanningsdirektoratet. Fylkesmannen har hatt ansvar for opplæring av skoleeiere i bruk av det nye nasjonale prøveadministrasjonssystemet PAS. Arbeidet knyttet til gjennomføring av nasjonale prøver og eksamen og bruk av PAS har vært organisert i et team. Hensikten med en slik organisering var å kvalitetssikre tjenesten overfor brukerne og sikre at kommunene fikk god brukerstøtte i forbindelse med avvikling av prøvene og administrasjon av oppmelding og resultater i PAS. Hele teamet har deltatt på opplæringsdager vedrørende PAS i Utdanningsdirektoratet, mens teamet ellers har fordelt deltakelse på opplærings- og informasjonsmøter etter ansvarsområder.

Teamet valgte å gjennomføre opplæringen regionvis. Skoleledere og skoleadministratorer i hver kommune fikk invitasjon til å delta på en opplæringsdag som Fylkesmannen organiserte. Fylkesmannen gjennomførte 6 slike opplæringsdager med god oppslutning.

Fylkesmannen har opprettet en brukerstøttefunksjon for skoleeiere i fylket.

Gjennomføring av opplæringen både nasjonalt og lokalt gikk meget greit, og systemet har fungert meget godt.

Rom for lesing...

Totalt ressursbruk til PAS/nasjonale prøver har vært 5 - 6 ukeverk

31.6 Forsøk

Fylkesmannen har ikke mottatt noen søknader om forsøk etter opplæringsloven § 1-4.

32 Kunnskapsløftet

32.2 Kompetanseutvikling

I forbindelse med strategien for kompetanseutvikling i grunnopplæringen 2005-2008 - "Kompetanse for utvikling" - har Fylkesmannen fordelt ca. 15,1 mill. kr til skoleeiere. Av dette var vel 1,4 mill. kr. øremerket styrking av 2. fremmedspråk og naturfag, og ble fordelt til skoleeiere etter søknad. Fylkesmannen hadde her en ramme på vel 1,6 mill. kr, men fikk ikke inn nok søknader fra kommunene til å fylle denne rammen. I tillegg tildelte Fylkesmannen 244 700 kr til Høgskolen i Lillehammer, Senter for Livslang Læring til å opprette og videreføre videreutdanningstilbud i tysk og fransk. De øvrige midlene ble fordelt etter objektive kriterier fastsatt av Utdanningsdirektoratet, og etter at planer for kompetanseutvikling var vedtatt i den enkelte kommune/fylkeskommune/styre. I denne forbindelsen har Fylkesmannen for noen kommuner valgt å godta administrative vedtak av årlig tiltaksplan med utgangspunkt i den strategiske planen som var vedtatt politisk i 2005. Det vises for øvrig til særreportering.

For å bidra til koordinering og samarbeid om kompetanseutvikling har Fylkesmannen etablert en strategisk gruppe/nettverk der KS, lærerorganisasjonene, høyskolene og representanter fra skoleeierne deltar. I dette samarbeidet har det vært fokus på medbestemmelse i kommunenes planleggingsarbeid. Fylkesmannen har hatt en samlet ressursbruk på dette området på 0,5 årsverk.

32.3. Skoleporten

Skoleporten har i 2007 vært under videreutvikling, og portalen har deler av året vært inaktiv. Det har derfor vært lite aktivitet knyttet til informasjon og veiledning i bruk av nettstedet. Fylkesmannen deltok sammen med to kommuner i Oppland i et brukerforum som vurderte foreslåtte løsninger i en oppdatert versjon. I forkant av relanseringen av Skoleporten i midten av desember 2007 deltok Fylkesmannen på opplæring i UBAS og Skoleporten. Det er opprettet en brukerstøttefunksjon og det er gjort kjent for kommunene hvem som utøver denne funksjonen. Samtlige skoleeiere og skolelederne

ved de private skolene har blitt opprettet som brukere i UBAS og Skoleporten. Det er også gitt veiledning til skoleeierne i hvordan de skal gi skolelederne tilgang i Skoleporten.

Kommunenes systematiske arbeid med kvalitetsvurdering har vært tema under Fylkesmannens tilsynsarbeid. Datagrunnlaget som presenteres i Skoleporten har vært benyttet i dette arbeidet. Det har i 2007 vært brukt 1-2 ukesverk på arbeidet med Skoleporten.

32.4 Nasjonale strategiplaner

Likeverdig utdanning i praksis

I forbindelse med strategiplanen "Likeverdig utdanning i praksis" har Fylkesmannen samarbeidet med Høgskolen i Hedmark om å utarbeide et etterutdanningsopplegg for lærere som underviser i norsk som 2.-språk. Etterutdanningstilbudet vil gjennomføres i fylket i 2008 og 2009.

Fylkesmannen har informert om strategien til barnehageansvarlige i fylket, og bistått NAFO i arbeidet med å finne fram til og støtte opp om 3 fokusbarnehager knyttet til arbeidet med bedre språkforståelse.

Gi rom for lesing!

Fylkesmannen i Oppland ble i 2007 gitt belastningsfullmakt på kap. 0226 post 21 med 313 000 kr. Det har vært liten aktivitet på dette området fra Fylkesmannens side i 2007. Det var planlagt en konferanse som en avslutning på arbeidet med strategiplanen og en oppstart av videreføringen. Av forskjellige årsaker har vi sett oss nødt til å forskyve denne konferansen til 2008.

Det foregår fortsatt aktivitet lokalt knyttet til "Gi rom for lesing!", og strategien - eller navnet på denne - har blitt et begrep på mange skoler og i kommunene. En del av disse aktivitetene har fortsatt preg av å være prosjekt/utviklingsarbeid. Det kan se ut til å være en utvikling i retning av å legge større vekt på språkutvikling og ferdigheter, men gjennom samarbeid med Norsk Litteraturfestival / Pegasus bidrar "Gi rom for lesing!" i Oppland fortsatt til også å holde fokus på leselest.

Fylkesmannen i Oppland støttet følgende prosjekter/satsinger med prosjektmidler i 2007:

- Jørstadmoen skole i Lillehammer er tildelt 10 000 kr. Prosjektet er et "SFO-tilbud" til elever

på 5., 6. og 7. trinn, med fokus på fysisk aktivitet, kosthold og leseglede.

- Nord-Fron, Sør-Fron og Ringebu kommuner er tildelt 100 000 kr. "Lesemoro i Midtdalen" er et prosjekt som skal gjennomføres i tidsrommet 2006 - 2009. Målsetningene er å øke leseferdighet og stimulere leselyst, å få økt kompetanse om språkutvikling hos barn og å kvalitetssikre lese- og skriveopplæringa. Prosjektet omfatter både barnehage og grunnskole. Fylkesmannen har også tidligere tildelt prosjektmidler til dette prosjektet.
- Valdresregionen (6 kommuner) er tildelt 75 000 kr. "Språklig løft og matematisk mestring" går fra 2007 til 2009 og koordineres av PPT for Valdres. Hovedtema er språkutvikling. Dette er først og fremst et kompetanseutviklingsprosjekt og målgruppa er lærere i 1. - 4. trinn, helsesøstre og barnehagepersonalet.
- Norsk Litteraturfestival - Sigrid Undset dagene / Pegasus er tildelt 75 000 kr. Pegasus er litteraturfestivalens tilbud til barn og unge. Festivalen arbeider for å gi tilbud til skoler i hele Oppland gjennom verksteder og andre tilbud gjennom hele året, og som tilbud under festivalen i mai. Det tilbys også kompetanseheving for lærere mm.

De resterende midlene ble avsatt til drift av arbeidet hos Fylkesmannen og til delfinansiering av avslutnings-/videreføringskonferansen.

Den kulturelle skolesekken

Oppland fylkeskommune har hovedansvaret for planlegging og gjennomføring av det fylkesvise arbeidet innenfor Den kulturelle skolesekken (DKS). Fylkesmannen samarbeider med fylkeskommunen om denne satsingen gjennom å delta i et team med jevnlig møter. Videre har Fylkesmannen sammen med fylkeskommunen deltatt i regionale nettverkssamlinger rundt i fylket, hvor både kultur og skole har deltatt i diskusjoner rundt hvordan man på en best mulig måte kan tilrettelegge for et bredt og profesjonelt kulturtilbud i skolene.

Strategi for entreprenørskap i utdanningen

Fylkesmannen har gjennom samarbeid med fylkeskommunen bidratt til informasjon og veiledning om entreprenørskap som metode i grunnutdanningen. Strategien har vært tema på Fylkesmannens møte med fylkets skoleledere, og utdanningsdirektøren har holdt innlegg på arrangement i tilknytning til Forskningsdagene 2007.

Lærende nettverk

Fylkesmannen har samarbeidet aktivt med fagmiljøet ved Høgskolen i Lillehammer gjennom alle fasene i prosjektperioden. Det er delt ut kompetanseutviklingsmidler i henhold til retningslinjer til deltakerskolene i prosjektperioden.

Fylkesmannen har bidratt til kunnskapsdeling gjennom å gi informasjon om nettverkets arbeid og erfaringer på en planleggingsdag, på samlinger for andre nettverk og på Utdanningsdirektoratets skoleledersamling på Lillestrøm. Det er arbeidet systematisk med å skape interesse for LÆRNO i andre møter med skoler og skoleeiere.

Fylkesmannen har deltatt på samlinger i nettverket - både regionalt og nasjonalt. Det har vært arrangert fire regionale samlinger rundt om i fylket i 2007. Her har Fylkesmannen bidratt med faglige innlegg og samarbeidet med høgskolen om planlegging av samlingene. Det har vært arrangert fire nasjonale nettverkssamlinger i Oslo i samme periode der Fylkesmannen i Oppland har deltatt. I tillegg har Fylkesmannen deltatt på to nasjonale konferanser med tema IKT og læring. Totalt ressursforbruk: 20 dager

32.5 Tiltak innen tilpasset opplæring og spesialundervisning

Fylkesmannen har jobbet aktivt med innføringen av Kunnskapsløftet med størst oppmerksomhet retta mot temaene tilpasset opplæring og spesialundervisning. Det er gjennomført kurs om regelverket rundt saksbehandling av enkeltvedtak om spesialundervisning med deltakere fra skoler, PP-tjeneste og skoleeier. Våren 2007 inviterte Fylkesmannen forskningssjef ved Senter for studier av problematferd og innovativ praksis, Terje Ogden, til Oppland for å snakke om klasseledelse for den samme gruppen. Høsten 2007 ble det gjennomført regionale samlinger for skoleeiere, skoleledere, PPT og lærere med professor Thomas Nordahl og tilpasset opplæring som tema.

Tilpasset opplæring og systematisk vurderingsarbeid har vært store temaer i to todagers samlinger for skoleeiere i Oppland, i Strategisk gruppe for kompetanseutvikling, i møter med Oppland fylkeskommune og i møter med de hovedtillitsvalgte innen skolesektoren. Fylkesmannen har i møter med hver enkelt kommune i perioden høsten 2006 og våren 2007 drøftet tilpasset opplæring og spesialundervisning med alle kommunene.

Fylkesmannen har lagt fram resultatene fra det nasjonale tilsynet i 2007 for ledergruppene ved de videregående skolene i Oppland og drøftet oppfølging av dette med dem.

Ressursbruken på dette området har med andre ord vært stor i 2007. Arbeidet anses å ha vært viktig og vellykket, og det har fra Fylkesmannens side vært en bevisst oppfølging av resultatene fra det nasjonale tilsynet de to siste årene.

God framtid for de som representerer framtida.

38 Tilsyn - og forvaltningsoppgaver

Barnehage

38.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen har gitt tilbud om samling for kommunene vedrørende forskrift om likeverdig behandling av barnehager. Respons har uteblitt, og derfor har det ikke vært arrangert samling i 2007. Fylkesmannen har veiledet kommuner ved telefoniske henvendelser.

38.4 Tilsyn

Tilsynsobjekt	Tema - myndighetskrav	Avvik	Merknad	Ressursbruk	Kommentar
Sør Fron kommune	a) Barnehageloven § 10, jf. §§ 1 og 2 b) §§ 7 og 8 jf. barnehageloven §§ 17 og 18 med forskrifter	Sør-Fron kommune har ikke eit forsvarleg system for å følgje opp at krava til pedagogtettleik, dispensasjon frå utdanningskravet, vedtekter og godkjenning av barnehagar vert følgd.	Ingen	22 dager	Dette er det første tilsynet avdelingen har gjennomført med kommunen som barnehage-myndighet
Gjøvik	a) Barnehageloven § 10, jf. §§ 1 og 2 b) §§ 7 og 8 jf. barnehageloven §§ 17 og 18 med forskrifter			6 dager	Dette tilsynet ble påbegynt i 2007 og vil bli avsluttet i løpet av februar 2008. Utsettelsen er grunnet sykdom ved kontoret.

I 2007 førte Fylkesmannen i Oppland tilsyn med én kommune, Sør-Fron, og påbegynte tilsynet i Gjøvik kommune, begge med tema kommunens lovpålagte oppgaver knyttet til godkjenning av barnehager jf. barnehagelovens § 10, jf. §§ 1 og 2, og §§7 og 8 og kommunens håndtering av regelverket for pedagogisk bemanning, jf. barnehageloven §§ 17 og 18 med forskrifter.

Dette er de første tilsynene avdelingen har ført med kommunen som barnehagemyndighet. Avdelingen har i tillegg til tiden som er oppgitt i skjemaet brukt tid til intern kompetanseutvikling for å forberede tilsynet, bl.a. inkluderer dette deltakelse på kurs i systemrevisjon i Bergen for 2 deltakere i tilsynsteamet. Total ressursbruk på området tilsyn etter barnehageloven er i 2007 ca. 12 ukesverk.

39 Oppgaver tilknyttet barnehageløftet

39.2: Kvalitetsutvikling

Fylkesmannen i Oppland har i 2007 tatt initiativ til samarbeid med Høgskolen i Lillehammer, Vitensenteret på Gjøvik og Høgskolen i Hedmark med utgangspunkt i "Strategien for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2007-2010". Høgskolen i Lillehammer utarbeidet et videre- og etterutdanningsstudium i pedagogisk ledelse, og Høgskolen i Hedmark tok på seg å gjennomføre et lokalt PUB-studium i tillegg til at de også laget en studieplan for pedagogisk ledelse på oppdrag fra Nord-Gudbrandsdalen.

Fylkesmannen har arrangert en samling for barnehagefaglige ansvarlige i alle kommunene i Oppland der kompetansestrategien ble gjennomgått. Alle kommuner/regioner ble bedt om å lage en kompetanseplan der både private og kommunale aktører fikk mulighet til å bidra og Fylkesmannen lyste ut ca 900 000 kr til tiltak etter kompetansestrategien.

Ressursbruken i forhold til arbeidet med kvalitetsutviklingstiltak anslås til ca. 0,3 årsverk.

For å legge til rette for kvalitetsutvikling på kommunalt nivå har Fylkesmannen i Oppland arrangert studietur, samlinger med tema knyttet til aktuelle områder, slik som fagområder i rammeplanen og informasjon og veiledning ved henvendelser fra kommunene og private aktører.

39.3: Nasjonale strategiplaner og særskilte satsingsområder

Det har ikke vært etterspurt tiltak mot mobbing i barnehagen til Fylkesmannen.

Tilgjengelighet/universell utforming er jevnlig tema i Fylkesmannens planteam, Fylkesmannens tverrfaglige forum for saksbehandling av planer etter plan- og bygningsloven. Ressursbruken til dette er ca. tre ukesverk.

Når det gjelder minoritetspråklige barn, har Fylkesmannen i Oppland samarbeidet med Nafo og Høgskolen i Hedmark. Tre kommuner i Oppland er med i et prosjekt for å drive kompetanseheving innen flerkulturelt arbeid for barnehageansatte. Fylkesmannen har vært delaktig ved å velge ut kommuner, delta og arrangere møter, samt bistå med informasjonsutveksling. Ressursbruk i forhold til denne oppgaven er ca. to uker.

Når det gjelder Handlingsplanen for likestilling i barnehagene, har Fylkesmannen jevnlig møter med MIB-gruppa i fylket. I tillegg til informasjons- og møtevirksomhet har det vært avholdt to fylkes-samlinger og en regional samling, og 6 personer har deltatt på den årlige nasjonale konferansen. Ressursbruken har vært fem/seks ukesverk.

Barne- og likestillingsdepartementet

42.1 Familierett

Det framgår av embetsoppdraget at "øvrige rapporteringspunkter rapporteres fra Ephorte." Fylkesmannen kan for ordens skyld opplyse følgende:

Antall gitte separasjonsbevillinger: 446

Antall gitte skilsmissebevillinger: 411

Embetet fikk én søknad om tillatelse til å inngå ekteskap før fylte 18 år. Saken falt bort da vi dels ga informasjon og dels etterspurte mer dokumentasjon.

Embetet behandlet en klagesak der folkeregisteret har nektet å utstede prøvingsattest. Folkeregisterets vedtak ble stadfestet.

Det ble behandlet 2 saker om skiftefritak.

42.2 Anerkjennelsesloven

Embetet behandlet 28 saker om godkjenning av utenlandske separasjoner og skilsmisser.

Familierett. 42.3 - Barneloven

Fylkesmannen behandlet i 2007 to saker etter lov om barn og foreldre, begge sakene gjaldt spørsmål omkring reiseutgifter ved samvær.

Familierett. 42.4 - Mekling og meklingsinstituttet

Det ble utstedt i alt fire nye meklingsbevillinger. Samtlige bevillinger gjaldt meklere ansatt ved familievernkontorene.

En ekstern mekler har sagt opp meklerfunksjonen pr. 31.12.2007, det er derfor ved oppstart i 2008 kun tre eksterne meklere i Oppland.

Den årlige meklingsstatistikken til SSB viser en økning på meklingsoppdragene både i forhold til de eksterne meklerne og meklinger utført ved familievernkontorene.

Fire nye meklere ved familievernkontorene gjennomførte innføringskurs i meklingsarbeid arrangert av Barne- ungdoms- og familiedirektoratet.

Fra 1.1.2008 er oppgavene på meklingsoppdraget overført til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Fylkesmannens oppgaver på området vil kun bli å informere den private part som henvender seg til avdelingen om meklingsordningen.

Familievern. 44 - Familievern

Med utgangspunkt i det tilsyn som ble utført ved familievernkontorene i 2006 og det kjennskap Fylkesmannen har til familievernkontorene generelt, ble det ikke gjennomført tilsynsbesøk ved familievernkontorene i 2007. Det ble i stedet sendt ut et enkelt spørreskjema til det enkelte kontor. Dette ble gjennomgått sammen med meklingsrapportene og danner grunnlaget for Fylkesmannens rapport for 2007.

Tilbakemeldingen fra spørreskjemaene viste at 2 av de 4 familievernkontorene vurderte bemannings-situasjonen som tilfredsstillende, mens den ved de to andre kontorene var noe preget av vakanser. Samtlige kontorer vurderte kompetansesituasjonen som god. Fylkesmannen har ikke mottatt klager på fylkets familievernkontorer i 2007.

I samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark, arrangerte Fylkesmannen i Oppland også i 2007 en todagers konferanse med aktuelle fagrelaterte tema for familievernkontorene og samtlige meklere i de to fylkene.

45.1 - Tilsyn barneverninstitusjoner

Fylkesmannen skal, med hjemmel i Lov om barneverntjenester § 2-3, 3. ledd bokstav c og samme lov kapittel 5, føre tilsyn med de 7 statlige og offentlige godkjente barneverninstitusjonene i fylket. Samtlige institusjoner, unntatt 2, tar imot barn etter lov om barneverntjenester §§ 4-24 og 4-26, og skal etter forskriften ha minimum 4 individrettede tilsynsbesøk pr år, de 2 andre skal ha 2 besøk hver. I tillegg skal alle institusjoner ha en systemrevisjon pr år, jf. forskrift om tilsyn med barn i barneverninstitusjoner for omsorg og behandling § 9. Samtlige tilsyn og systemrevisjoner er utført.

I 2007 har Fylkesmannen mottatt og behandlet 39 skriftlige klager fra beboerne ved barneverninstitusjonene. Dette er en økning på 5 klager sammenlignet med foregående år. Flere beboere og pårørende har også henvendt seg til tilsynet med forespørsler eller henvendelser som ikke er blitt registrert som klagesaker, men som enten er tatt opp under samtaler med klager og institusjon, eller underlagt vanlig saksbehandling

45.1.2 - Oppfølging av den kommunale barneverntjenesten

Det ble i 2007 gjennomført tilsyn med barneverntjenestene i to kommuner, Øystre Slidre og Nord-Fron. Det ble også gjennomført en systemrevisjon ved Midt-Gudbrandsdal Barnevernkontor (barneverntjenesten for Ringebu kommune og Sør-Fron kommune). Fylkesmannen har behandlet 2 klagesaker på barneverntjenestens vedtak og 20 tilsynsklager etter barnevernloven § 2-3 fjerde ledd.

Det ble i 2007 arrangert en juskonferanse for barneverntjenestens ansatte og to fagsamlinger for barneverntjenestens ledere.

Den kommunale barneverntjeneste rapporterer halvårlig om saksmengde mm. og kvartalsvis om overholdelse av frister i saksbehandling. Rapporteringen gjennomgås og følges opp av Fylkesmannen. I 2007 ble i alt 7 kommuner fulgt opp i forhold til overholdelse av frister på gjennomgang av meldinger og behandling av undersøkelsessaker etter lov om barneverntjenester.

45.2 Fritak fra forvaltningsmessig taushetsplikt
Fylkesmannen behandlet i 2007 totalt seks saker om fritak fra forvaltningsmessig taushetsplikt for ansatte i barneverntjenesten.

48 Likestilling

Ved kommunevalget i 2007 ble det valgt inn 41 % kvinner i kommunestyrene i Oppland, noe som er over landsgjennomsnittet. I fire kommunestyre er det rent kvinneflertall. Valget ga også som resultat sju kvinnelige ordførere, mens det tidligere var fire. På administrativt toppledernivå i kommunene er kjønnsbalansen skjev.

I Likestillings- og diskrimineringsombudets gjennomgang av årsmeldingen fra 50 kommuner, fikk de to fra Oppland sin redegjørelse for likestillingsarbeid godkjent.

På Statistisk sentralbyrås likestillingsindeks kommer Oppland ut som nummer fire med 2,7 poeng (landsgjennomsnittet er 2,4 poeng), mens det er stor forskjell fra kommune til kommune - fra 1,7 til 3,3 poeng. Det foregår en diskusjon om kriteriene for denne indeksen.

I 2007 avsatte Fylkesmannen i Oppland ressurser til å bistå i planleggingen av nasjonale likestillingskonferanser. Likestilling har vært tema for møter mellom Fylkesmannen og kommunene, og kommunene har dessuten blitt utfordret gjennom et eget likestillingsbrev til både å arbeide for likestilling og rapportere om hva som blir gjort.

Justis- og politidepartementet

51.2 Vergemålsloven

Fylkesmannen arrangerte kurs for overformynderiene i mai 2007. Kurset, som gikk over to dager, ble holdt i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og KS Oppland.

Fylkesmannen behandlet tre klagesaker. To av disse var klage på oppnevning av hjelpeverge, mens én sak gjaldt klage fra hjelpeverge som var blitt fratatt hjelpevergeoppdraget. Videre behandlet Fylkesmannen én søknad om uttak av midler fra konto tilhørende en umyndig. Det ble også skrevet 19 brev, til dels i tilknytning til to av disse sakene, men hovedsakelig var dette andre forhold som ble forelagt Fylkesmannen. (Fylkesmannen har ikke ført tilsyn med overformynderne.)

52.1 Fri rettshjelp

Rapportering er skjedd kvartalsvis på skjema.

52.3 Navneloven

Fylkesmannen har ikke fattet vedtak av prinsipiell betydning eller omgjort folkeregisterets vedtak i noen saker i 2007.

53-57: Samfunnsikkerhet og beredskap

Bare oppdrag som gjelder Oppland er kommentert.

53.1 Samordning

Oppland har en egen fylkesdelplan for utvikling av sivil beredskap i perioden 2006-2009, status i gjennomføringen av tiltakene er tema i Fylkesberedskapsrådet.

53.2 Risiko- og sårbarhetsanalyser (fylkes-ROS)

Fylkesdelplanen, se 53.1, er Opplands regionale ROS-analyse.

53.3 Regional og kommunal beredskapsplanlegging

Regional koordinering skjer i Fylkesberedskapsrådet. Fylkesmannen mottar kopi av kommunenes kriseplaner.

53.4 Ekstraordinære hendelser

I 2007 forårsaket store nedbørmengder flom i Søndre Land og Nordre Land kommuner. Fylkesmannen bisto kommunene uten at samordningsansvaret ble overtatt. Daglige rapporter ble sendt til DSB. Justisministeren besøkte flomområdet.

53.5 Helsemessig og sosial beredskap

Fylkesmannens helse- og sosialavdeling er ansvarlig for oppdraget.

53.7 Evaluering av hendelser

Flommen i Søndre Land og Nordre Land, se 53.4, er behandlet i Fylkesberedskapsrådet.

53.9 Transportberedskap

Ikke prioritert i 2007.

53.10 Beredskapsforberedelser, frivillige organisasjoner

Kvinnens Frivillige Beredskap og Oppland Røde Kors er medlemmer i Fylkesberedskapsrådet. Kommunene er oppfordret til å ta med aktuelle frivillige organisasjoner i sine beredskapsråd.

53.16 Dambruddsbølgekart

Planlagt informasjonsmøte om dambruddsbølgeberegninger for Begnavassdraget ble utsatt til 2008.

53.17 Atomberedskap

Opplands ABU-plan er ikke ført inn i vedtatt elektronisk mal. Medlemmene av ABU inngår i Fylkesberedskapsrådet. Det ble ikke holdt ABU-møte i 2007.

53.18 Skogbrannovervåkning med småfly

Fylkesmannens landbruksavdeling er ansvarlig for oppdraget.

54.1 Kommunerettet beredskapsarbeid

Kravet til en øvelse og et tilsyn i hver kommune siste 4 år er oppfylt. Øvelser og tilsyn gjennomføres iht. DSBs veiledere.

54.2 Tilsyn

Se 54.1.

54.3 Øvelse

Se 54.1.

54.4 Interkommunalt beredskapssamarbeid

Oppland er inndelt i 9 "øvelsestriker", 2 kommuner samarbeider om planlegging og gjennomføring av krisehåndteringsøvelse for en tredje. Fylkesmannen er pådriver og kompetanselever.

54.5 Krise- og beredskapsplaner

Oppdraget løses gjennom øvelser og tilsyn.

54.6 Evaluering av krisehåndtering

Fylkesmannen arrangerte et evalueringsmøte etter flommen i Søndre Land og Nordre Land, se 53.4

54.8 Atomberedskap i kommunene

Det ble avvirket regionvise samlinger for kommunene i 2006, unntatt for Nord-Gudbrandsdal som måtte avlyses grunnet en kritesituasjon. Pga resursmangel kunne heller ikke samlingen gjennomføres i 2007, men er tatt inn i VP 2008.

55.1 Beredskapsmessige utfordringer

Se 53.1. Alle kommunale planer som sendes Fylkesmannen til uttalelse, blir vurdert ut fra hensynet til samfunnsikkerhet og beredskap. Det varsles innsigelse hvis ROS-analyse ikke er gjennomført.

55.2 Forebyggende samfunnsikkerhet

Se 53.1 og 53.2.

55.3 Kommuneplanarbeid

Se 55.1.

55.4 Kommunal samordning

Oppdraget løses gjennom øvelser og tilsyn.

56.1 Ekstraordinære hendelser

Oppdraget løses gjennom møtene i Fylkesberedskapsrådet, siste øvelse for rådet var i 2004.

56.2 Regional samordning - øvelse

Ledergruppa ble øvd av DSB i 2006. Det er ikke gjennomført øvelse for ledergruppa eller krisestaben i 2007.

56.3 Kriseplan

Embetet har en krisehåndteringsplan, den dynamiske delen må ajourføres.

56.4 Krisehåndtering

Se 53.4 og 53.7.

56.5 Atomberedskap

Se 53.17.

56.6 Kompetanse - helsemessig og sosial beredskap

Fylkesmannens helse- og sosialavdeling er ansvarlig for oppdraget. Se også 53.17.

56.8 Fylkesberedskapsråd og atomberedskapsutvalg

De ble holdt to møter i Fylkesberedskapsrådet, sammensetningen er revidert. Vedrørende ABU se 53.17.

56.9 Samband

Fylkesmannens graderte samband ivaretas iht. Sikkerhetslov m. forskrifter, men på et operativt minimumsnivå. Nytt system imøteses.

56.14 Kraftforsyning

Kraftforsyningens distriktssjef er medlem av Fylkesberedskapsrådet der kraftforsyningen jevnlig er tema.

57.1 Samarbeid med Forsvaret

Fylkesmannen har et løpende samarbeid med Forsvaret.

57.2 Totalforsvaret regionalt

Oppdraget løses i Fylkesberedskapsrådet der sjef for Opplandske Heimevernsdistrikt 05 (territoriell myndighet) er medlem.

57.3 Planer

Plan for gjennomføring av tiltak i SBS er under arbeid. Forsvaret har ikke bedt om bistand til utvikling av BFF.

57.4 Skjermingsverdige objekter

Listen over skjermingsverdige objekter er ikke oppdatert de siste årene da Forsvaret ikke har prioritert dette arbeidet.

57.5 Fritaksordningen

Oppgaven gjennomføres årlig iht. regelverket.

Kommunal- og regionaldepartementet

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Det er i 2007 ytt bistand til kommunene i Oppland i form av tilskudd og skjønnsmidler til omstilling og fornying. I tillegg har sekretariatet og fagavdelingene gitt råd og veiledning til kommunene på områder knyttet til kvalitet og utvikling av den kommunale tjenesteproduksjonen. Sekretariatet har en egen stilling knyttet til samordning av kommunerettede tiltak.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

Det er opprettet et eget Tilsynsforum Oppland som utvikler samordning av statlige tilsyn rettet mot kommunene i fylket. Det utarbeides felles tilsynsplan, og beregnes kommunebelastning ved tilsyn.

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

I løpet av 2007 ble kommunenes vedtak om årsregnskapet for 2006, årsbudsjett for 2007 og vedtatte økonomiplaner for perioden 2007-2010 kontrollert i forhold til Register om betinget kontroll (ROBEK). Gjennomgangen i 2007 ga grunnlag for to utmeldinger i registeret for Opplands vedkommende. Dette innebærer at antallet ROBEK-kommuner i Oppland i løpet av 2007 ble redusert fra 2 til 0.

Fylkesmannen har i 2007 gjennomført lovlighetskontroll av vedtak om årsbudsjett i 2 kommuner (ROBEK-kommuner). Vedtakene ble ikke opphevet.

ROBEK-kommunene er fulgt opp spesielt fra Fylkesmannens side. Det er ikke rapportert spesielt til Kommunaldepartementet om oppfølgingen av disse kommunene da de to aktuelle kommunene var utmeldt fra ROBEK på de aktuelle rapporteringstidspunktene. Vår siste rapport om dette var datert 15.12.06.

Fylkesmannen behandlet i 2007 2 lånevedtak som begge ble godkjent.

Når det gjelder garantivedtak behandlet Fylkesmannen i 2007 4 saker hvorav alle ble godkjent.

1 vedtak om økonomiplan ble tatt opp til lovlighetskontroll i 2007. Dette skjedde på bakgrunn av bestemmelsen i Kommuneloven § 59 om at et mindretall i kommunestyret kan kreve lovlighetskontroll av vedtak. Kommunestyrets vedtak ble ikke opphevet.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

ROBEK-kommunene i fylket har i løpet av året vært fulgt opp spesielt fra Fylkesmannens side. Tilknyttet lovlighetskontrollen av budsjettvedtak er det i budsjettbrev gitt en vurdering og analyse av den finansielle stillingen.

Det er i løpet av 2007 utarbeidet Kommunebilder som omfatter alle 26 kommuner i fylket. Kommunebildene er presentert regionvis for administrativ og politisk ledelse i kommunene. Ved presentasjonen er det også gitt en vurdering av alle kommunenes økonomiske stilling. Som en del av arbeidet er det laget Kommunebilledokumenter som er lagt ut på Fylkesmannens hjemmeside.

Fylkesmannen har prioritert ressurser til veiledning tilknyttet KOSTRA i 2007. Dette gjelder både i forhold til rapportering og bruk av KOSTRA-data. I forhold til rapporteringen har kommunene fått oppgitt kontaktpersoner hos Fylkesmannen tilknyttet de ulike rapporteringsskjemaene. Fylkesmannen har også fulgt opp kommuner med sen rapportering spesielt for å bidra til at KOSTRA-databasen for Opplands del blir mest mulig komplett. Når det gjelder bruk av KOSTRA-data har det vært deltagelse fra Fylkesmannen i arbeid i effektiviseringsnettverk som er etablert i fylket.

Med utgangspunkt i arbeid som ble startet opp i 2005 er regionvise Kommunebilder videreutviklet i 2007. Bruk av KOSTRA-data spiller en sentral rolle

i disse bildene. I løpet av året er det som tidligere nevnt fullført arbeid med Kommunebilder for alle de 26 kommunene i fylket. Kommunebildene er presentert på regionsamlinger i de 6 regionene i fylket. I tillegg er det utarbeidet regionvise Kommunebildedokumenter som er presentert på Fylkesmannens hjemmeside. I dokumentene som er utarbeidet i 2007 har vi spesielt fokusert på kvalitetsindikatorer innenfor grunnskole, barnehage, pleie og omsorg og barnevern. Fra kommunene er det gitt positive tilbakemeldinger på nytteverdien av Kommunebildene.

Fra embetets side har det vært gitt veiledning og blitt informert om kommuneproposisjonen, kommuneopplegget i statsbudsjettet og om inntektssystemet. Fylkesmannen arrangerte selv en samling for kommunene med tema tilknyttet kommuneproposisjonen den 29. mai 2007. Fylkesmannen i Oppland har brukt hjemmesida aktivt som informasjonskanal på dette området.

Fylkesmannen har fordelt en restpott av skjønnsmidler for 2007, og fordelt mesteparten av skjønnsrammen for 2008. Fylkesmannens ulike fagenheter har vært involvert i arbeidet. Restpotten av 2007-rammen utgjorde 9,15 mill. kroner og ble i hovedsak fordelt til fornyingstiltak. For 2008 har Fylkesmannen holdt igjen 8,65 mill. kroner av skjønnsrammen til fornyingsprosjekter. Prosessen relatert til fordelingen av disse midlene ble startet opp i 2007. Det er tilsvarende som i fjor lagt opp til en egen søknadsprosedyre tilknyttet dette arbeidet.

Fylkesmannen har fulgt opp departementets forespørsler i forbindelse med kartlegginger av kommuner på økonomiområdet innenfor de angitte frister.

63.1 Kommunalrett

I 2007 ble det mottatt tre lovlighetsklager etter kommuneloven § 59 nr. 1. To av de kommunale avgjørelsene ble opprettholdt, mens den tredje ble kjent ulovlig.

Fylkesmannen foretok ikke lovlighetskontroll av eget tiltak, jf. kommuneloven § 59 nr. 5.

63.2 Valglov

Det ble avholdt to veiledningskonferanser i 2007, én på våren og én rett før kommunestyre- og fylkestingsvalget. Det var bare én av de 26 kommunene i Oppland som ikke hadde representanter på noen

av de to samlingene (23 kommuner på den første samlingen og 24 kommuner på samling nummer to).

64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

I 2007 ble det behandlet tre klager på avslag om begjæring om innsyn etter offentlighetsloven § 9 3. ledd.

Det var ingen klagesaker om innsyn etter forvaltningsloven § 21 2. ledd (partsinnsyn).

65.1 Inndelingsaker

I Oppland har det over noen år pågått en inndelings sak som gjelder kommunegrensen mellom Sel og Nord-Fron i Furusjøen. Statens Kartverk hadde tatt initiativ til endringen. Begge kommunene har gått sterkt imot endringen av grensen, og saken ble sendt til Statens Kartverk for vurdering av om de opprettholdt sitt forslag til endring av kommunegrense.

66.1 Byggesaker

Rapportering skjer tertialvis på systematisk sammenligning.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Fylkesmannen har i 2007 behandlet en søknad om samtykke til forhåndstiltredelse med hjemmel i oreigningsloven § 25 for gjennomføring av reguleringsplan. Det ble gitt samtykke til forhåndstiltredelse. Videre har Fylkesmannen behandlet en søknad om samtykke til ekspropriasjon for framføring av vann- og avløpsledning der det ble gitt samtykke til ekspropriasjon. Vedtaket ble påklaget til Kommunal- og regionaldepartementet som stadfestet Fylkesmannens vedtak.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

Helse- og omsorgsdepartementet

73 - Sosialtjeneste

73.1 - Lov om sosiale tjenester

Juridisk avdeling rapporterer

73.2 - Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)

NAV-forum, under ledelse av Fylkesmannen, har gjennomført 5 møter.

Fylkesmannen har vært initiativtaker til prosjekter i samarbeid med Høgskolen i Lillehammer, hvorav et prosjekt er en følgeevaluering av piloten i Nord-Gudbrandsdal, og et annet er utvikling av studie for veiledere i NAV med oppstart høsten 2008. Fylkesmannen deltar også i referansegrupper i forbindelse med prosjektarbeidet.

Det såkalte NAV-kompetanseforum ble etablert i 2007. Kompetanseforum er en samarbeidsarena som skal utvikle, prioritere, samordne og ha oversikt over kompetansetiltakene i NAV-kontorene i Oppland. Videre har vi deltatt i drøftinger rundt opplæring av nye NAV-ledere og Fylkesmannen har støttet opp under nye faglige samarbeidsarenaer, og gitt tilskudd til opplæring og kompetansehevingstiltak for de som står foran etableringen av NAV-kontor. Opplæringen har vært utført over samme lest gjort for stat og kommune.

NAV-fagutvalg er under etablering. Dette er en samarbeidsarena hvor faglige spørsmål i forbindelse med NAV-etableringen skal drøftes, og felles tiltak settes i verk. Fagutvalget vil også forberede saker for NAV-Forumet.

”Kommunenavet” er et nettsted som skal sikre at ansatte i sosialtjenesten er godt informert og involvert i hva som skjer i Arbeids- og velferdsetaten. NAV-info er en informasjonskanal og et lokalt samarbeid mellom Fylkesmannen, KS og NAV Oppland, som skal supplere de sentrale informasjonskanalene.

Fylkesmannen la til rette for Sosial- og helsedirektoratets besøk i NAV Nord-Gudbrandsdal i mars 2007. Formålet med besøket var ønsket om å samle erfaringer om hvilke utfordringer NAV-pilotene står overfor på sosialtjenesteområdet.

Kommunale veiledere har vært engasjert for å undervise i grunnpakke for etablering av NAV-kontor ute i kommunene. Fylkesmannen har bidratt med midler til dette tiltaket.

73.3 - Kompetanseutvikling og formidlingstiltak

Kompetanseutviklingstiltak i sosialtjenesten er gjennomført med tre samlinger for ledere av den kommunale sosialtjenesten og ledere av lokale NAV-kontor, med fokus på utfordringer tilknyttet NAV-etablering.

I tråd med statlige satsninger har samlingene vært gjennomført med vekt på opplysningsarbeid og aktuelle tiltak. Tema på samlingene har vært endringsledelse - ledelse av prosesser, hvilken kompetanse sosialtjenesten trenger for å møte behovene til langtidsmottakere av sosialhjelp og kompetanseplanlegging i NAV-kontor; brukermedvirkning, likeverdighet mellom stat og kommune, og lokal tilpasning som en utfordring når kompetanseplaner for NAV-kontorene skal utarbeides.

Arbeidet med etablering av NAV-kontor i kommunene har stort fokus. Man kan få inntrykk av at sosialtjenesten sliter med vedlikehold og utvikling av faglige fora. Videre har ledere av den kommunale sosialtjenesten og ledere av lokale NAV-kontor vært aktive brukere av Fylkesmannens hjemmesider, hvor de har mulighet til å abonnere på nyheter. Det legges her ut aktuelle artikler om kompetanseutvikling og formidlingstiltak.

Oppland har ikke kommuner som deltar i prosjekt med høgskole- og universitets sosialkontor. Det er imidlertid gitt skjønnsmidler til et samarbeids- og forskningsprosjekt mellom Høgskolen på Lillehammer og en av kommunene i Oppland for å utvikle kvalitetsforbedring i sosialtjenesten.

73.4 - Økonomisk rådgivning

I 2007 ble det holdt to samlinger for de kommunale økonomirådgiverne/gjeldsrådgiverne. I regi av Sosial- og helsedirektoratet, med Fylkesmannen som teknisk arrangør, ble det i mars arrangert et videregående kurs for disse. Fylkesmannens årlige samling, som holdes i samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og KS Oppland, ble holdt i september. Kursene gikk over to dager.

73.5 - Kartlegging av funksjons- og arbeidsevne
Fylkesmannens oppgaver har vært knyttet til å høste og spre erfaringer med KIS - dvs. et program for kartlegging av arbeidsevne utviklet til bruk i den kommunale sosialtjenesten.

Det er tatt kontakt med NAV Oppland for å samordne implementeringen av erfaringer fra SAVIS - prosjektet, et 4-årig prosjekt som ble avsluttet på våren 2007, og som har benyttet seg av KIS-programmet. Fagdokumentet "Muligheter og mot" er anbefalt til ledere i NAV og sosialtjenesten.

74 - Levekår

74.1 - Oppfølging av Handlingsplan mot fattigdom

Fylkesmannen har informert om erfaringer og resultater av strategien "På vei til egen bolig" via hjemmesidene og på møte med NAV og sosialtjenestelederne. Deltagelse i regionale kontaktfora, for å sikre statlig koordinering og erfaringsutveksling mellom kommuner, har vært delt mellom helse- og sosialavdelingen og juridisk avdeling hos Fylkesmannen.

Temadag om boligtiltak for ungdom ble arrangert på Maihaugen i mai 2007 i samarbeid med Husbanken og Fylkesmannen i Hedmark. Målgruppen var kommunene i Hedmark og Oppland. Som en del av Kriminalomsorgens prosjektet "Bolig for alle" er det inngått samarbeidsavtaler mellom syv kommuner og tre fengsler i Hedmark og Oppland. Fylkesmannens rolle har vært å gi informasjon, motivere og finne kontaktpunkter i forhold til kommunene.

Fylkesmannen forvalter tilskudd til boligsosialt arbeid på vegne av Sosial- og helsedirektoratet. To av kommunene i Oppland fikk tilskudd i 2007. Det ble gjennomført besøk i en av prosjektkommunene for å bli informert om resultatene.

74.2 - Universell utforming.

Nedbygging av funksjonshemmende barrierer

Koordineringsansvaret er lagt til helse- og sosialavdelingen. Embetets planteam har den utøvende funksjonen. Arbeidet vil bli styrket i 2008 med sterkere grad av brukervedvirkning og aktivitet i forhold til kommunene.

75 - Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering

- nasjonal strategi

Løpende rådgivning til publikum, kommuner og tjenesteapparatet.

76 - Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2. linjetjenesten

Grunnlaget for "områdeprosjektet" om kommunikasjonen mellom sykehusene og kommuner i Oppland i forbindelse med utskrivning av pasienter fra indremedisinske avdelinger til hjemkommuner ble utarbeidet i samarbeid med impliserte parter. Prosjektet vil bli startet opp i 2008.

77 - Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Samtlige kommuner i Oppland har nå ferdigstilte beredskapsplaner på helse- og sosialområdet. Smittevernplanene må oppdateres i forhold til nye smittetrusler noe som vil bli etterspurt i 2008/2009.

77.2 - Fritak fra forvaltningsmessig taushetsplikt

Fylkesmannen behandlet totalt 15 saker om fritak fra forvaltningsmessig taushetsplikt. Tre av disse gjaldt helsepersonell.

77.3 - Særfradrag

5 saker ble behandlet.

77.4 - Førerkortsaker

	2004	2005	2006	2007
Inndragning		280	205	203
Dispensasjon fra helsekravene		294	276	305
Annet:				
-oppfylte helsekrav			43	52
-ikke dispensasjon			24	13
-råd/div			51	26
-mer oppl / søke selv			123	51
-praktisk kjøretest			40	27
-klager			8	8
		188		
Sum	691	762	770	685

For 2004 mangler det detaljerte opplysninger.

Antallet brev som har gått ut med krav om mer opplysninger eller at søkeren må søke selv viser en nedgang. Dette skyldes at det i større grad er gjort telefonhenvendelser.

Tendensen med nedgang i antallet inndragningsaker som ble merkbar i 2006, ser ut til å fortsette i 2007. Stikkprøver kan tyde på at det er til dels omfattende underrapportering, det vil si at legene unnlater å melde fra om kjøringsudyktige sykdommer. Det er påfallende mange som søker om fornyelse av førerkort klasse C (lastebil) og D (buss), og som siden forrige fornyelse hos Statens vegvesen har fått diagnostisert hjertesykdom og/eller diabetes uten at Fylkesmannen har fått melding om sykdomstilfellet. En stikkprøvekontroll over 4 uker senhøstes 2007 viste at det i gjennomsnitt ble oppdaget 5 slike saker pr. uke. Det kan bli nødvendig å skjerpe rutinen på dette området.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har dessverre vært lenger enn ønsket. Målsettingen for 2008 er saksbehandlingstid ned mot 4 uker for vanlige saker. For yrkessjåfører som søker om tilbakelevering for å komme seg i arbeid, er det ønskelig med vesentlig kortere saksbehandlingstid.

Det ble sensommeren sendt brev til alle fastleger i Oppland med informasjon om saksgang og nødvendige dokumenter som må vedlegges bl.a. egen søknad når saken skal behandles av Fylkesmannen. Imidlertid er det fremdeles mange saker hvor det mangler spesialisterklæringer og/eller egen søknad. Sykehusene i fylket og private

spesialister er gitt egen informasjon om hva spesialisterklæringer skal inneholde ved dispensasjonssøknad grunnet hjertesykdom. Turnuskandidater og kommuneleger er orientert om det samme.

77.7 - Helse- og sosialmelding
Utarbeidet til forsinket dato
01.05.07.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

78.1 - Statsborgerskap

Fylkesmannen arrangerte i 2007 en statsborgerseremoni i Kulturhuset Banken, Lillehammer. Det var 21 deltakere med på seremonien. 139 nye norske statsborgere fra 26 land ble invitert. Rektor Dag Hareide ved Nansenskolen var hovedtaler, fylkesmann Kristin Hille Valla hilste de nye statsborgerne velkommen og Lillehammer Blåsekvintett og vokalgruppen Á la carte underholdt under seremonien.

78.3 - Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere

Embetet behandlet 10 klagesaker etter introduksjonsloven. Kommunens vedtak ble stadfestet i alle sakene. 4 av sakene gjaldt avslag på fortsatt deltagelse etter måloppnåelse, 2 saker gjaldt familieliegenforening til personer som har fått opphold på humanitært grunnlag, og de andre sakene gjaldt hhv at søker ikke var nyankommet, bodd i Norge mer enn 5 år og sekundærbosatt uten særskilt avtale med utlendingsmyndighetene og kommunen.

78.4 Opplæring i norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Fylkesmannen har tildelt tilskudd til norsk med samfunnskunnskap i tråd med retningslinjer gitt av departementet.

Helse- og omsorgsdepartementet

83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Nasjonal politikk er formidlet gjennom folkehelseprogrammet, kurs, konferanser og nettpublisering. Fylkesmannen deltar i partnerskap med Oppland fylkeskommune spesielt i forhold til "Opplandsresepten" og FYSAK-kommunene. Det er avholdt konferanser om "helse i Plan" noe som har bidratt til at kommuner bringer helse, trivsel og tilgjengelighet inn i sine planprosesser. Ulikhet i helse er også vektlagt i denne sammenheng.

83.2 Miljørettet helsearbeid

Arbeidet i kommunene med miljørettet helsevern har blitt fulgt opp fortløpende ved gjennomgang av plansøknader og deltakelse i Fylkesmannens planteam.

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet og tobakk

Lokale kursledere for røykeslutt er fulgt opp gjennom partnerskap med Nasjonalforeningen for folkehelsen. Fysisk aktivitet og måltider i skolen er ivaretatt blant annet ved utpeking av modellskoler.

83.4 Forebygging av osteoporose og osteoporotiske brudd

Temaet er tatt opp i seminarsammenheng.

83.5 Forebygging av uønsket svangerskap og abort

Utført i henhold til nasjonal plan.

84 Primærhelsetjeneste

84.1 Fastlegeordningen og allmennlegetjenesten

Vi mottar til tider bekymringsmeldinger fra enkelte pasienter over mangel på valgmuligheter fordi fastlegene har fulle lister. Dette er ikke et stort problem, men det kan begrense pasientens legesøking i noen kommuner. Ingen kommuner søkte i 2007 om dispensasjon for fastlegeordningen.

84.2 Turnustjeneste

Antallet kommunale turnusplasser har i hovedsak vært tilpasset etterspørselen. Noen steder har fastlegene fortsatt korte lister som kan gjøre det vanskelig å få til en tilfredsstillende mengde pasienter for kandidatene. Det ble avholdt to kurs i samfunnsmedisin for kandidatene både i Hedmark og Oppland i tillegg til kursene i akuttmedisin og samlingene for gruppeveilederne.

84.3 Lov om helsetjenesten i kommunene, klager og godkjenninger

92 klagesaker mot helsetjeneste og helsepersonell og 21 klager på manglende oppfyllelse av rett til helsehjelp ble behandlet i 2007.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Aktiviteten har i 2007 bestått i oppfølging av tilsyn ved Vestre Slidre fengsel og gjennomføring av møter og tilsyn ved Gjøvik fengsel. Begge tilsynene gjaldt medikamenthåndteringen under henvisning til lov, forskrift og veileder.

De to fengslene i Oppland slås sammen under felles ledelse i 2008. Dette får bl.a. som effekt at helsetjenesten i fengslene får enhetlig styring.

84.5 og 84.6 Helse- og sosialtjenester i et flerkulturelt samfunn og til asylsøkere og flyktninger

Oppdraget ble vesentlig gjennomført gjennom konferansesamarbeid med IMDi Indre Øst, samt fokus på migrasjonshelse i enkelte klagesaker der dette var en relevant faglig komponent. Det var gjennom året svært mange henvendelser for telefonisk veiledning der behandlingspersonell møtte kommunikasjonsmessige vanskeligheter med pasienter med fremmedspråklig opprinnelse.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuell vold

Rådgivning i forbindelse med etablering av akuttmottak ved legevakten på Gjøvik

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Bidratt på konferanser for helsepersonellet.

84.10 Kjønnslærestelse

Fylkesmannen bidro til informasjon gjennom både å initiere medieoppslag om temaet og gjennom egen hjemmeside. Det var mange henvendelser sommeren 2007 i forbindelse med NRKs program fra Somalia der det ble hevdet at norske jenter med somalisk opprinnelse ble brakt til Somalia for å bli omskjært.

85 Spesialisthelsetjenesten

85.3 Lov om transplantasjon

Ingen søknader om godkjenning av inngrep på personer under 18 år.

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

216 saker ble behandlet og godkjent i løpet av året.

86 Omsorgstjenester

86.1 og 86.2 Omsorgsplan 2015 og Demensomsorgen

Avdelingen fikk tilført ressurser for å kunne bistå kommunene bedre i arbeidet med Omsorgsplanen 2015. Rådgivning og flere konferanser er avholdt.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Kompetanseløftet 2015 er organisert som et prosjekt hos Fylkesmannen i Oppland. Prosjektgruppa består av en prosjektleder fra Oppvekst- og utdanningsavdelingen og to medarbeidere fra Helse- og sosialavdeling. Det har vært avholdt fem prosjektgruppemøter. Prosjektets styringsgruppe består av avdelingslederne ved de to avdelingene og Fylkesmannen. Det har vært avholdt tre styringsgruppemøter i 2007. Prosjektgruppa har i tillegg hatt møter med sentrale samarbeidspartnere og deltatt på kontaktmøter med Sosial- og helsedirektoratet.

Det ble i 2007 samlet inn data fra kommunene om planlagte endringer av stillingshjemler, samt planlagte utdanningsløp i perioden 2007 - 2011. Dette ble sammen med opplysninger fra utdanningsinstitusjonene i Oppland og annet datagrunnlag sammenfattet til en plan for gjennomføringen av Kompetanseløftet 2015 i Oppland. Denne planen er sendt Sosial- og helsedirektoratet.

Det ble arrangert regionale samlinger for kommunene i Oppland der det ble gitt informasjon om Kompetanseløftets ulike tiltak, søknadsprosess og kriterier for tildeling av midler. Til sammen ble det mottatt og behandlet 30 søknader om tilskudd. Samtlige søknader ble helt eller delvis innvilget og kommunene ble til sammen tildelt 4,9 mill. Ca. 3/4 ble gitt som tilskudd til formelle utdanningsløp. De resterende 1/4 ble tildelt ulike kurs, samt prosjekter rettet mot bedret arbeidsmiljø og rekruttering. Det var ingen søknader om midler til tiltaket "Øke andelen som arbeider heltid."

Kompetanseløftet arrangerte i samarbeid med Opus Lillehammer en 2-dagers opplæring i kompetanseplanlegging. Planlegging av kompetanseheving på bakgrunn av brukernes endrede behov var vektlagt. Videre har prosjektleder deltatt i arbeidsgruppemøter om helsefagarbeiderutdanningen og bidratt på konferansen "Helsefagarbeideren". Arbeidet med helsefagarbeiderutdanningen er ledet av Oppland fylkeskommune. Prosjektleder har også vært i møter med ansatte i fylkeskommunen vedr. prosjektet Kompetansemotor. Sammen med Fylkesmannen i Hedmark og Høgskolen i Lillehammer har

det vært jobbet med etableringen av et nytt studie "Relasjonskompetanse og atferdsanalyse".

87 Psykisk helse

87.1 og 87.2 Behandling uten eget samtykke

Det ble behandlet 13 klager på tvangsmedisinering. Ingen ble tatt til følge.

87.7 Opptrappingsplan psykisk helse

I 2007 pågår gjennomføringen av Opptrappingsplanen på 9. og nest siste året. Inneværende år har fokuset vært på psykisk helsearbeid for barn og unge. Fylkesmannen arrangerte i samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet en konferanse for kommunene der "Veileder i psykisk helsearbeid for barn og unge i kommunene" ble lansert. Det er jobbet mye med samordning av tjenester mellom kommune og helseforetak innen psykisk helsearbeid. I samarbeid med Sykehuset Innlandet HF - Divisjon psykisk helse har Fylkesmannen arrangert dialogmøter i tre av fylkets regioner der DPS, BUP og kommunehelsetjenesten har vært aktørene.

Til kommunene i Oppland er det i inneværende år overført:

Øremerket tilskudd til kommunene 120 433 000 kr.
Tilskudd til tverrfaglig videreutdanning i psykisk helsearbeid og psykososialt arbeid med barn og unge 2 017 700 kr.
Tilskudd til lokale etter- og videreutdanningstiltak i kommunene 154 000 kr.

Utfordringer videre vil være:

- Samordning spesialisthelsetjeneste/kommunehelsetjeneste i forhold til psykisk helsearbeid
- Utvikling av lavterskeltilbud for barn og unge i kommunene
- Fokus på hvordan kommunene informerer om sitt tjenestetilbud
- Utvikling av kartleggingsverktøy for vurdering av kvalitet på tjenesten i kommunene

88 Rusområdet

88.2 Rusmiddelarbeid

Fylkesmannen i Oppland har hatt et tett samarbeid med Fylkesmannen i Hedmark og Østnorsk Kompetansesenter for rus og avhengighet. Vi har arrangert et møte i Rusforum Innlandet, der både kommunene, spesialisthelsetjenesten og brukerorganisasjonene møttes. Hovedtema var rusmiddelarbeid og tannhelse.

Aktiviteten i de lokale rusfora har også i år vært varierende. De seks kommunene i Valdres har fått økonomisk tilskudd til sine samlinger. Fra 2008 vil også NAV-ansatte i denne regionen bli invitert til aktuelle møter/samlinger rundt det lokale rusarbeidet.

Fylkesmannen har i langt større grad enn tidligere vært involvert i fordelingen av statlige tilskudd til kommunalt rusarbeid. Kommunene som fikk tildelt midler fra Sosial- og helsedirektoratet i 2007 var Gausdal, Gjøvik, Sør-Aurdal, begge Totenkommunene og de tre Hadelandskommunene.

Ellers har Fylkesmannen også i 2007 gitt tilskudd til fylkeskommunens prosjekt rundt forebyggende rusarbeid som en del av Partnerskapsavtalen i folkehelsearbeidet.

Rusmiddelmissbrukernes Interesseorganisasjon har fått støtte til å utvikle "likemannsarbeid" i forhold til rusmiddelmissbrukere i Hedmark og Oppland. Enkelte kommunale tiltak har også fått tildelt noe økonomisk støtte.

Kultur- og kirkedepartementet

95 Tros- og livssynssamfunn

Totalt er det utbetalt 606 204 kr i statstilskudd fordelt på 21 tros- og livssynssamfunn. Til sammen er det utbetalt for 1 871 medlemmer og dette er en nedgang på 48 fra 2006. Nedgangen skyldes at medlemsregistrene ble kontrollert opp mot andre samfunn og Den norske kirke.

96 Gravferdsloven

Fylkesmannen har behandlet 48 saker om tillatelse til askespredning. Det er også behandlet en sak om privat gravsted, som er avslått.

97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Totalt er det blitt 10 saker etter helligdagsloven i 2007. Ni av disse gjaldt dispensasjon fra reglene om åpningstid, og en gjaldt søknad om å bli godkjent som typisk turiststed.

Bildene på side 1:

Søsterkirkene på Gran

Småbilder fra venstre:

Nynorskoplæring i embetet

Gründer i Kulturstua i Ro

Flom rammet Land-kommunene

Den første statsborgerseremoni i Oppland

Statråd Helen Bjørnøy åpnet Reinheimen.

Kronprinsen besøkte Nansenskolen.

Bildene:

Alle bildene i denne årsrapporten er tatt av Ivar Ødegaard, Fylkesmannen i Oppland, med unntak av:

Side 4: Kirsti Hovde

Side 11, 12, 13, 25 og 33: Scanpix

Side 21: Landbruksavdelingen,

Fylkesmannen i Oppland

Fylkesmannen i Oppland
www.fmop.no

Besøksadresse:
**Storgt. 170,
Lillehammer**

Postadresse:
**Serviceboks,
2626 Lillehammer**

Telefon 61 26 60 00 e-post:
postmottak@fmop.no

Årsrapport 2007
Februar 2008